9e Voortgangsrapportage Kinderopvangtoeslag

De staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane
Alexandra C. van Huffelen
Den Haag, 3 december 2021

Inleiding

Hierbij ontvangt u de 9e Voortgangsrapportage over de hersteloperatie toeslagen (VGR). Deze 9e VGR geeft de stand van zaken weer op de volle breedte van de hersteloperatie vanaf de 8e VGR die op 30 september jl. met uw Kamer is gedeeld. Samen met deze VGR ontvangt u een brief waarin nader wordt ingegaan op de stand van zaken van de aangekondigde herijking van de aanpak van de hersteloperatie en van de uitwerking van de aanvullende regelingen.

Het afgelopen jaar is het gelukt om een grote groep ouders een eerste stap in hun herstel te bieden:

- In totaal hebben bijna 50.000 ouders zich bij UHT gemeld. Ruim 40.000 (81%) van hen heeft inmiddels een eerste zorgvuldige toets gehad. Daaruit blijkt dat tot nu toe circa 58% van hen tot de doelgroep van de hersteloperatie behoort.
- Van de 23.000 ouders die tot de doelgroep behoren, hebben circa 21.500 ouders (ruim 93%) minimaal €30.000 gekregen. Met de pauzering van hun schulden en ondersteuning vanuit hun gemeenten is de ergste materiële nood voor deze groep daarmee verlicht.
- UHT is bij ruim 5.300 ouders tot afronding van de integrale beoordeling gekomen.
- Alle betrokken Rijksorganisaties (BD&T, CJIB, LBIO, DUO, CAK, SVB, UWV) zijn bezig met kwijtschelden van schulden van gedupeerden. Ook het merendeel van de gemeenten is gestart met de uitvoering van kwijtschelding van publieke schulden. VNG en UHT zijn in gesprek met verschillende gemeenten die nog niet waren begonnen met kwijtschelding van publieke (lokale) schulden. Ook is de stichting Sociale Banken Nederland (SBN) samen met de deelnemende kredietbanken reeds begonnen met de pilot oplossen private schulden van gedupeerde ouders en het ouderportaal gaat op 5 januari open.
- Gemeenten ondersteunen, vanaf het moment dat een ouder zich bij UHT meldt, (mogelijk) gedupeerde ouders op de leefgebieden van financiën, wonen, zorg, gezin en werk. In de vorige VGR heb ik u uitgebreid ingelicht over de voorgang van de brede ondersteuning van gemeenten. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) gaat de voortgang van de brede ondersteuning, inclusief een stand van zaken bij het kwijtschelden van publieke schulden, cijfermatig in beeld brengen.
- Ouders kunnen zich aanmelden voor een subsidieregeling juridische bijstand. 3.261 ouders maken hier gebruik van. Daarnaast zijn er nieuwe afspraken gemaakt naar aanleiding van de brandbrief van advocaten waarin zij hun zorgen uitten over het verloop van de huidige hersteloperatie. Deze afspraken gaan onder andere over benodigde documenten voor het hersteldossier, bijstaan bij vakinhoudelijke vragen en het laagdrempelig kunnen aandragen van ouders die met urgentie behandeld moeten worden. Ook zal de subsidieregeling worden aangepast.

Een samenwerkingsverband van uitvoeringspartijen, UHT en de gemeenten voorop, werkt onder hoge druk gedupeerde ouders te helpen. Zij doen dit vanuit het bewustzijn van het grote onrecht dat hen is aangedaan. En zien het als hun plicht om dit recht te zetten en het vertrouwen te herstellen.

In hoofdstuk 1 van deze VGR informeer ik u in meer detail over de uitvoering van de hersteloperatie, met in acht neming van de herijking. In hoofdstuk 1 is de rapportage over de financiële regelingen, de brede ondersteuning door gemeenten, de samenwerking met andere partners en de uitvoering van de schuldaanpak opgenomen. De voortgang van de hersteloperatie wordt weergegeven aan de hand van tabellen met vergelijkingen tussen alle rapportages.

In hoofdstuk 2 informeer ik u over de voortgang van beleidsmaatregelen om alle gedupeerden zo goed mogelijk te kunnen helpen. Hierin komt onder andere aan de orde de voortgang ten aanzien van de voorgestelde regelingen voor kinderen, ex-partners, en andere toeslagen, ouders in het buitenland en de schuldenaanpak (voor zover nog niet in uitvoering). Zoals in de Kamerbrief van

29 oktober jl. aangegeven, zijn de uitkomsten van de uitvoeringstoetsen bepalend voor de definitieve vormgeving van de regelingen en de implementatievoorbereidingen. De uitvoering zal in de loop van 2022 starten.[1] Hoofdstuk 3 gaat in op de voortgang van de organisatie van de hersteloperatie en de betrokkenheid en adviezen van verschillende partijen en samenwerkingspartners.

Als bijlage bij deze VGR stuur ik u een overzicht met de cijfers uit deze VGR, een afschrift van mijn reactie op de lijst van eisen die ik bij de Mars voor de moeders op 11 november jl. kreeg aangeboden, een afschrift van mijn reactie naar de Nationale Ombudsman op zijn brief van 17 nov jl. en de lijsten met moties en toezeggingen.

[1] Kamerstukken II 2020-2021, 31066, nr. 912.

Inhoud

1. Uitvoering hersteloperatie
1.1. Financieel herstel
1.2. Commissies
1.3. Brede ondersteuning ouders
1.4. Schuldenaanpak
1.5. Overige samenwerkingspartners
1.6. Verzoek inzage persoonlijke dossiers
1.7. Communicatie met ouders
1.8. Ouders met een boete of strafrechtelijke veroordeling
1.9. Fouten en herstelacties

2. Herstelbeleid en onderzoek
2.1. Aanvullende herstelregelingen en programma
2.2. Uithuisplaatsing
2.3. Samenloop herstel en schulden
2.4. Visie op onrechtmatigheden en fraude
2.5. Ouders in het buitenland
2.6. Emotioneel en immaterieel herstel
2.7. Overige beleidsonderwerpen

3. Organisatie Hersteloperatie
3.1. Versterking governance
3.2. Stand van zaken inrichting herstelorganisatie
3.3. Ouderpanel en community kind, jongeren, 18+
3.4. Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag
3.5. Monitoring door de Nationale Ombudsman
3.6. Financiën

Bijlagen

Als onderdeel van dit document:
A. Overzicht cijfers 8e VGR

Als separate bijlagen
1. Afschrift reactie op Programma van eisen
2. Afschrift reactie op brief van Nationale ombudsman
3. Lijst 1 Afgeronde toezeggingen
4. Lijst 2 Lopende toezeggingen
5. Lijst 3 Afgeronde moties
6. Lijst 4 Lopende moties

1. Uitvoering hersteloperatie

1.1. Financieel herstel

In lijn met de voorgaande VGR's wordt de voortgang van de hersteloperatie door middel van tabellen weergegeven. In sommige gevallen zijn voor eerdere VGR's geen cijfers beschikbaar, bijvoorbeeld omdat een regeling of uitvoering toen nog niet van kracht was. Voor de cijfers in de 9e VGR geldt als peildatum 29 november 2021, tenzij anders vermeld.

Tabel 1 Voortgang hersteloperatie

Categorie	**1e VGR** 29 april 2020	**2e VGR** 9 juli 2020	**3e VGR** 29 sep. 2020	**4e VGR** 4 dec. 2020	**5e VGR** 1 feb. 2021	**6e VGR** 8 apr. 2021	**7e VGR** 22 juni 2021	**8e VGR** 30 sep 2021	**9e VGR** 2 dec 2021
Aantal ouders aangemeld als gedupeerde	4.800	6.273	8.100	9.200	17.800	31.325	42.050	47.217	49.491
Aantal ouders waar eerste toets is gedaan								35.778	40.117
Aantal ouders dat gedupeerde KOT is								22.042	23.021
Aantal ouders dat vooralsnog niet in aanmerking komt voor €30.000						3.651	11.386	13.736	17.096
Uitbetaling gedupeerde ouders									
Aantal uitbetalingen van € 30.000					470	5.784	16.588	18.166	21.486*
Uitbetalingen van € 30.000 Bedrag**								€ 549,2 mln.	€ 581,9 mln.
Integrale beoordeling									
Aantal ouders met een persoonlijke zaakbehandelaar			1.300	2.247	2.588	3.373	3.943	6.266	8.330
Aantal buiten termijn voor integrale beoordeling								5.725	5.553
Aantal afgeronde integrale beoordelingen***	282	282	390	510	883	1.607	2.352	4.196	5.333
Uitbetalingen na integrale beoordelingen bedrag****								€ 151,2 mln.	€ 221,1 mln.

**Berekenwijze is bij 9e VGR verbeterd. Hierdoor zijn de aantallen niet vergelijkbaar met die uit voorgaande VGR's. Huidig cijfer is inclusief ouders die via een andere route dan de reguliere eerste toets (een aanvulling tot) minimaal € 30.000,- gekregen hebben. Bijvoorbeeld spoedbehandelingen of ouders die al beoordeeld waren.*
***Bedrag is niet te relateren aan het aantal uitbetalingen doordat betalingen voor ouders die via een andere route compensatie ontvingen niet of gedeeltelijk opgenomen zijn in het genoemde bedrag.*
****Inclusief ouders die aangeven geen behoefte meer te hebben aan verdere beoordeling.*
*****Inclusief uitbetaling €30.000*

Voortgang hersteloperatie
UHT ontving afgelopen twee maanden ongeveer 2.300 nieuwe aanmeldingen. Het totaal aantal aanmeldingen van bijna 50.000 is veel hoger dan eind vorig jaar werd verwacht. Dit brengt uitdagingen mee voor UHT om voor iedereen tijdig en zorgvuldig de beoordeling te laten plaatsvinden.

Binnen zes maanden na aanmelding vindt een eerste toets plaats of sprake is van een gedupeerde KOT. Van de aanmeldingen heeft UHT bij ruim 40.000 (81%) de eerste toetsing gedaan. Hieruit blijkt dat 23.000 ouders tot de doelgroep van de hersteloperatie behoren (circa 58%). Van deze groep hebben circa 21.500 ouders (93%) een betaling van minimaal € 30.000,- ontvangen. Bij de overige gedupeerden vindt de uitbetaling op verzoek van de ouder op een later moment plaats, wordt uitbetaling voorbereid of is het nog niet gelukt de ouder te bereiken. UHT belt laatstgenoemde ouders meerdere keren en probeert daarna via een contactkaart en een brief de ouder te bereiken (zie uitbetaling € 30.000,- regeling). Daarnaast vindt de toetsing nog plaats van ouders met een vergrijpboete of strafrechtelijke veroordeling. In paragraaf 1.8 wordt de stand van zaken daarvan toegelicht.

Onderstaand wordt een verdere toelichting gegeven op de resultaten bij de eerste toets en integrale beoordeling in de afgelopen twee maanden.

Uitbetalen € 30.000-regeling, de eerste toets
UHT verwacht de doelstelling van 5.500 eerste toetsen in het vierde kwartaal te realiseren. In oktober en november heeft UHT bijna 4.300 eerste toetsen uitgevoerd. Dit betreft de groep ouders die zich in april en mei van dit jaar hebben aangemeld. Van de aanmeldingen van april 2021 is bij 94% de eerste toets afgerond. Bij de aanmeldingen van mei is dit 57%. Voor 700 aanvragers doet UHT er één week langer over dan de 6 maanden die UHT als doel stelt om de eerste toets af te ronden. UHT verwacht deze lichte vertraging voor het einde van het jaar ingelopen te hebben. Daarnaast houdt UHT vanwege de vakantieperiode rekening met een lichte vertraging in de laatste week van december en de eerste week januari. Deze wordt begin januari opgelost. Het Serviceteam van UHT informeert telefonisch de aanvragers die met één week vertraging de uitkomst van de lichte toets krijgen.

Bij circa 800 aanmeldingen is het nog niet gelukt contact met de aanvrager te krijgen om de eerste toets af te ronden. Dit contact is bedoeld om het verhaal van de aanvrager mee te wegen om alsnog tot afronding van de toets te komen of om de uitkomst ervan te bespreken. UHT belt minimaal drie keer. Als er dan nog geen contact is, wordt een persoonlijke contactkaart verzonden en vervolgens na vier weken een brief. In de brief wordt ingegaan op de reden van het gewenste contact en verteld dat de aanvraag voor de lichte toets wordt afgerond. Voor ouders die in aanmerking komen voor de €30.000 blijft de betaling gepauzeerd totdat het rekeningnummer kan worden geverifieerd. Aanvragers waarbij nog geen aanwijzingen zijn dat zij gedupeerde KOT zijn gaan direct door naar de integrale beoordeling.

In de vorige VGR meldde ik u dat het aantal afwijzingen bij de eerste toets stijgt. In het vierde kwartaal kon bij 78% van de aanvragen geen compensatie worden toegekend. UHT ziet een stijging in enkele specifieke afwijsredenen. Het gaat om gevallen waarbij de terugvordering van de kinderopvangtoeslag is ontstaan door een hoger vastgesteld definitief inkomen, door een stopzetting van de kinderopvangtoeslag door de ouder zelf, of het betreft een verlaging op basis van informatie van DUO of de kinderopvangorganisatie. In het laatste geval gaat het er vaak om dat achteraf blijkt dat er meer opvanguren zijn gedeclareerd dan dat er daadwerkelijk zijn afgenomen en betaald aan de kinderopvangorganisatie.
Vanuit verschillende richtingen, waaronder de Nationale Ombudsman, is aangegeven dat de afwijzing bij de eerste toets beter moet worden ingericht. Ouders worden nu telefonisch op

de hoogte gesteld, maar de brief die zij ontvangen bevat geen specifieke reden waarom de compensatie niet kan worden toegekend. UHT is bezig met dit te realiseren via een brief waarin de specifieke reden(en) van afwijzing wordt (worden) genoemd. In paragraaf 3.5 wordt hierop ingegaan.

Integrale beoordeling
UHT heeft sinds de vorige VGR ruim 1.100 integrale beoordelingen afgerond. Hierin zijn de afgeronde beoordelingen meegenomen evenals ouders die aangeven geen behoefte te hebben aan verdere beoordeling. De inzet van UHT is erop gericht het aantal integrale beoordelingen per kwartaal te vergroten. Dit wordt zowel gedaan door in te zetten op opschaling van capaciteit, zoals de heer Azarkan heeft gevraagd[2], de versnelling en verbetering van het proces van de beoordelingen. Dit laatste gebeurt bijvoorbeeld door het vormen van multidisciplinaire teams waarin PZB-ers en beoordelaars intensiever met elkaar samenwerken. Daarnaast wordt de samenwerking versterkt door te werken met een zogenaamde leercirkel. Hiermee wordt op basis van de ervaring bij afgehandelde beoordelingen gekeken welke aandachts- en verbeterpunten er voor de werkwijze en samenwerking zijn om het werk zoveel in één keer goed te doen.

In de vorige VGR liet ik weten dat in het vierde kwartaal wordt gestart met het sneller duidelijkheid bieden aan specifieke groepen ouders, zoals gezinnen waar beide ouders zich hebben aangemeld alsmede een groep aanvragers die nooit KOT heeft ontvangen of geen kinderen heeft. De voorbereiding hiervan vroeg meer tijd dan was beoogd. UHT heeft een plan van aanpak opgesteld dat erop gericht is vanaf eind november en in december deze groepen alsnog te benaderen en tot afronding van de beoordeling te komen.
Eerder is de ambitie gesteld eind 2021 minimaal 8.300 integrale beoordelingen afgerond te hebben. Mede met behulp van de bovengenoemde maatregelen, werkt UHT hard om die planning te realiseren. Tijdens de bespreking van deze VGR met uw Kamer kan ik de stand van zaken van het aantal afgeronde beoordelingen per half december met u delen. In de volgende VGR informeer ik u over het aantal afgeronde beoordelingen eind 2021.

Planning integrale beoordeling
Ouders willen graag weten wanneer zij aan de beurt komen bij de integrale beoordeling. UHT heeft hiervoor een planning op haar website staan wanneer dit naar verwachting plaatsvindt. In de vorige VGR liet ik u weten dat het tempo waarmee UHT kan opschalen en het aantal integrale beoordelingen verder kan vergroten afhankelijk is van de inzetbare capaciteit en de intensiteit van werkzaamheden. Daarbij gaf ik aan dat het aantrekken en inwerken van nieuwe medewerkers en het uitvoeren van de beoordelingen meer tijd vragen dan gedacht. Dit werkt door in wanneer UHT de beoordeling kan starten bij ouders die dit jaar en in het eerste kwartaal 2022 gepland stonden. Afhankelijk van de aanmelddatum start de integrale beoordeling naar verwachting 1-2 maanden later. Wanneer de nieuwe planning gereed is, wordt deze op de website gepubliceerd, zodat ouders weten wat het verwachte moment van behandeling is. UHT neemt contact op met de ouder als deze aan de beurt is. Als een ouder tussentijds vragen heeft of er is sprake van acute problemen, dan kan contact opgenomen worden met het serviceteam van UHT.

Niet-tijdig beslissen
In de vorige VGR informeerde ik u dat opnieuw gekeken was of UHT een dwangsom verschuldigd is bij niet-tijdig beslissen en dat de voorlopige conclusie was dat dit het geval is. Deze conclusie is nu definitief. UHT gaat deze dwangsommen uitkeren, ondanks dat in de eerste rechterlijke uitspraken UHT niet is verplicht tot het uitkeren van dwangsommen.
Dit is relevant voor ouders voor wie de integrale beoordeling nog moet plaatsvinden. In

[2] Kamerstukken II,2020-2021, 31066, nr.861

paragraaf 2.7 wordt uitgebreider op het onderwerp dwangsommen en de werkwijze die hiervoor geldt ingegaan.

Hulp aan ouders in acute problemen
Er zijn nog steeds veel ouders in acute nood die zich melden bij UHT. Het acute noodteam en brede hulpteam helpen deze ouders zo goed als mogelijk. Dit kan met uitbetaling van een noodvoorziening, het verlenen van urgentie voor de eerste toets, voorrang bieden bij de integrale behandeling of door bemiddeling met gemeenten.

UHT ziet een stijgende lijn in het aantal herhaalverzoeken. In eerste instantie hebben deze ouders urgentie gekregen voor de eerste toets. Maar na uitbetaling van de € 30.000 komen sommige ouders snel weer in de problemen vanwege structurelere financiële problemen of nieuwe betalingsachterstanden. Afhankelijk van de situatie vindt soms snellere integrale beoordeling plaats. Dit is echter niet altijd een oplossing. Bijvoorbeeld als er geen hogere toekenning uitkomt of de financiële problemen los staan van het financieel herstel dat door UHT geboden wordt. In die situaties brengen we ouders in contact met hun gemeenten, voor bredere ondersteuning.

Verder ziet het acute noodteam van UHT ook een stijgende lijn in het aantal urgentieverzoeken van ouders die niet door de eerste toets komen. Het betreft een groep ouders die zeer waarschijnlijk niet gedupeerd zijn door problemen met de kinderopvangtoeslag maar wel in acute (financiële) nood zitten. UHT biedt hen begeleiding naar andere organisaties zoals de gemeente.

Tabel 2 Hulp aan ouders in acute problemen

Categorie	**1e VGR** 29 april 2020	**2e VGR** 9 juli 2020	**3e VGR** 29 sep. 2020	**4e VGR** 4 dec. 2020	**5e VGR** 1 feb. 2021	**6e VGR** 8 apr. 2021	**7e VGR** 22 juni 2021	**8e VGR** 30 sep. 2021	**9e VGR** 2 dec. 2021
Aantal ouders dat beroep heeft gedaan a.g.v. acuut probleem			84	292	983	1.702	2.320	4.293	4.992
Aantal ver-zoeken om acute hulp afgerond						1.521	2.200	4.161	4.708
Noodvoorziening									
Aantal betalingen aan ouders				104	276	988	1.797	2.351	2.698
Eerste betaling na eerste toets (spoedbehandeling)									
Aantal betalingen aan ouders				172	309	706	827	849*	958
Uitbetaald bedrag (€ mln.)					€ 2,6 mln.	€ 11,0 mln.	€ 15,1 mln.	€ 18,7 mln.	€ 21,5 mln.

** Door een validatie op het aantal betaling bij de 7e VGR zijn de getallen tussen de 7e en 8e VGR niet volledig vergelijkbaar.*

Planning 1e kwartaal 2022
In het eerste kwartaal 2022 beoogt UHT voor circa 5.000 aanvragers een eerste toets te doen. Verder beoogt UHT 2.500 integrale beoordelingen uit te voeren. Dit is inclusief groepen aanvragers en ouders waar sneller duidelijkheid aan geboden kan worden en versneld afronding kan plaatsvinden (zie stand van zaken integrale beoordelingen).

Voor de integrale beoordelingen maakt UHT in het eerste kwartaal 2022 een verdere planning voor het tweede kwartaal 2022. In die planning wordt aangegeven wanneer ouders naar verwachting aan de beurt zijn, op basis van hun aanmelddatum. Omdat de uitkomsten van de herijking van invloed zijn op deze planning wordt bezien welke tijdshorizon deze planning omvat. Hiermee geef ik u tevens een stand van zaken voor de motie[3] van het lid Inge van Dijk c.s. en de motie[4] Nijboer.

Meerjarige planning
UHT streeft er naar om alle gedupeerden zo snel als mogelijk te helpen. Om dit te realiseren is afgelopen maanden een opschaling van de organisatie ingezet. Ook wordt continu, ook naast de herijking, gezocht naar manieren om te versnellen of het proces te verbeteren. Desalniettemin is de verwachting dat mogelijk ook in 2024 nog werkzaamheden plaatsvinden in het kader van het herstel KOT of de andere regelingen. Deze inschatting is op basis van de aanmeldingen die nog steeds doorlopen, de planning van de integrale beoordelingen die zorgvuldig moeten worden gedaan, werkzaamheden voor afhandeling van CWS- en bezwaarzaken en de naar verwachting te behalen versnellingen in de komende jaren.

Op dit moment beschikt UHT niet over programma- en apparaatsbudget in 2024. Ook is naar verwachting het beschikbare budget in de hieraan voorafgaande jaren onvoldoende voor om uitvoering te geven aan de verschillende herstel- en compensatieregelingen. Gestreefd wordt om deze verwachte tekorten zo veel mogelijk binnen de reeds toegekende middelen op te vangen. Waar dit niet mogelijk blijkt, zal additionele financiering vereist zijn. Uw Kamer zal hierover uiteraard tijdig worden geïnformeerd en om goedkeuring worden gevraagd op de begrotingswetten waarmee deze wijzigingen worden verwerkt.

Pilots Betekenisvol en Versneld herstel
In de vorige voortgangsrapportage informeerde ik u over de ervaringen die zijn opgedaan bij de pilots "Betekenisvol herstel" en "Versneld herstel". De uitkomsten uit de pilots zijn in het traject van de herijking meegenomen. In de voorstellen vanuit de herijking komen elementen uit de werkwijze die in de pilots zijn beproefd terug. Daarmee wordt invulling gegeven aan de motie[5] Alkaya.

1.2. Stand van zaken commissies

Commissie van Wijzen
De Commissie van Wijzen (CvW) brengt onafhankelijk advies uit over alle voorgenomen afwijzingen voor compensatie na integrale beoordeling. Het streven van de CvW om de duur tussen ontvangst van een dossier en het zenden van een beoordeling naar UHT te beperken tot maximaal één week wordt nog steeds gehaald, behalve in de gevallen waarin de beantwoording door UHT van door de CvW gestelde vragen meer tijd vergt.
Het aantal voorgelegde dossiers is gestegen naar 2.753. Daarvan zijn op 30 november 2021 2.684 dossiers afgerond (inclusief 23 intrekkingen door UHT), 69 dossiers waren nog in behandeling. De groei van het aantal voorgelegde dossiers is enerzijds een gevolg van het

[3] Kamerstukken II,2020-2021, 31066, nr.828
[4] Kamerstukken II,2020-2021, 31066, nr.888
[5] Kamerstukken II,2020-2021, 31066, nr.827

aantal integrale beoordelingen door UHT. Anderzijds blijkt dat in een nog steeds stijgend percentage van de integrale beoordelingen voor één of meer jaren geen compensatie wordt verleend, bijvoorbeeld omdat alleen reguliere correcties hebben plaatsgevonden wegens wijzigingen van het aantal opvanguren of de toetsingsinkomens, maar de ouder toch om integrale herbeoordeling voor alle toeslagjaren vraagt. Daardoor wordt momenteel rond 65% van alle integrale beoordelingen door UHT aan de CvW voorgelegd. Er wordt bezien of het wenselijk en nodig is alle voorgenomen afwijzingen voor te blijven leggen aan de CvW of dat dit voor sommige categorieën afwijzingen niet meer gebeurt (bijvoorbeeld aanvragen waar evident geen recht is). De CvW doet, samen met UHT, een voorstel over een wijziging van de instellingsregeling op dit punt. Ik informeer u hier in het eerste kwartaal 2022 over.

In ongeveer 11% van de voorgelegde dossiers moet de CvW vragen stellen aan UHT. Dat kan zijn omdat de CvW onduidelijkheden of tegenstrijdigheden constateert. Maar ook als de CvW meent dat de voorlopige conclusie van UHT onvoldoende tegemoetkomt aan de klachten van de gedupeerde ouders. Dat leidt in een aantal gevallen tot een wijziging van het aanvankelijke oordeel van UHT. Uiteindelijk week de beoordeling van de CvW in de afgelopen maanden in 4,9% van de voorgelegde gevallen af van het aanvankelijke oordeel van UHT. Dit percentage is gedaald ten opzichte van de periode eind 2020/begin 2021, waarin dit soms meer dan 10% was.

Commissie Werkelijke Schade
In totaal zijn nu 423 verzoeken ingediend bij de Commissie Werkelijke Schade (CWS), waarvan 7 zijn ingetrokken. Er zijn 228 dossiers in behandeling. In 119 gevallen is dat (nog) niet het geval, meestal vanwege het ontbreken van een integrale beoordeling. Het totaal uitgebrachte adviezen bedraagt momenteel 69.

Vijftig adviezen
Eerder heb ik toegezegd dat de CWS bij vijftig representatieve adviezen meer (cijfermatige) informatie kan geven over de inhoud van de adviezen. In de eerste helft van november 2021 was dit aantal bereikt. Momenteel analyseert de CWS deze adviezen. De resultaten publiceert de CWS binnenkort op haar website en worden voor het aanstaande debat van 16 december aan de Kamer toegezonden. Verder heb ik met de voorzitters het voornemen besproken om ouders actief en op verschillende manieren (o.a. Webinars) uitleg te geven over de procedure. Daarop vooruitlopend informeer ik u bij dezen over de eerste resultaten van de analyse. Het gaat om adviezen die de CWS heeft uitgebracht aan de UHT over aanvullende compensatie voor ouders.

Eerste resultaten
De CWS heeft 59 aanvragen voor aanvullende compensatie geanalyseerd. Bij deze aanvragen zijn 110 ouders en 159 kinderen betrokken. In 33 zaken is aanvullende compensatie uitgekeerd, bovenop de compensatie voor de schade die reeds door de UHT was uitgekeerd. In 24 zaken is geen aanvullende compensatie uitgekeerd, omdat de vastgestelde werkelijke schade lager was dan het bedrag dat de gedupeerden in het kader van de integrale beoordeling hebben ontvangen.
De gevraagde bedragen voor compensatie van aanvullende werkelijke schade lopen uiteen van enkele duizenden euro’s tot meer dan een half miljoen euro. Gemiddeld vragen ouders ruim 91.000 euro aan de CWS. De CWS heeft gemiddeld ruim 37.000 euro vastgesteld aan werkelijke schade. Driekwart hiervan betreft materiële schade en een kwart is immateriële schade. Er wordt het vaakst materiële schade uitgekeerd omdat de gedupeerde vervangende opvangkosten heeft gemaakt, de ouder inkomensschade heeft geleden of reiskosten heeft gemaakt, bijvoorbeeld in verband met juridische procedures.
De CWS stelt een bedrag vast voor immateriële schade. Immateriële schade kan worden uitgekeerd aan ouders, partners en/of kinderen. Voor een gedupeerde ouder wordt

gemiddeld ruim 8.000 euro aan immateriële schade vastgesteld. Bij partners wordt gemiddeld ruim 6.500 euro vastgesteld. Bij kinderen ligt de vastgestelde immateriële schade ongeveer tussen de 2.000 en 3.000 euro per kind. In totaal is zo'n 1,2 miljoen euro aanvullende compensatie geadviseerd.

Stand van zaken opschaling Commissie Werkelijke Schade
In de afgelopen periode zijn aanpassingen doorgevoerd in de werkprocessen om zaken sneller te kunnen behandelen. Zo wordt er onderscheid gemaakt in aanpak tussen eenvoudige en complexere dossiers. Ook worden aanvragen vooraf uitgebreider gescreend om te voorkomen dat aanvragen in behandeling worden genomen waarin bijvoorbeeld nog veel informatie ontbreekt. In de komende tijd verwacht de CWS daarvan de resultaten te zien. De CWS telt momenteel in totaal acht leden en drie plaatsvervangende leden. Sinds de laatste voortgangsrapportage zijn zeven nieuwe juristen aangetrokken voor het secretariaat. In totaal zijn nu 25 juristen werkzaam voor de CWS. Waar nodig wordt op tijdelijke basis extra expertise ingehuurd. De gehele organisatie van de CWS bestaat momenteel in totaal uit 41 medewerkers (inclusief commissieleden, management en ondersteuning). In mei 2021 waren dat nog 19 medewerkers. Inzet is dat CWS voldoende opschaalt om de achterstanden weg te werken en vervolgens te streven naar een gemiddelde doorlooptijd van drie tot zes maanden per zaak. Hierbij moet worden opgemerkt dat de CWS daarbij van diverse factoren afhankelijk is waarop zij geen invloed heeft zoals de benodigde dossierinformatie. De aanpassingen en opschaling die CWS doet sluiten aan bij de verzoeken van het lid Azarkan[6]. In de instellingsregeling staat dat de CWS in 2021 een tussenevaluatie opstelt. Ik verwacht u de tussenevaluatie bij de volgende VGR te kunnen aanbieden.

Bezwaarschriftenadvies Commissie

Stand van zaken
In totaal heeft de BAC 1.086 bezwaarschriften ontvangen. 55 bezwaren zijn weer ingetrokken. Na beoordeling is gebleken dat 233 bezwaarschriften niet bestemd waren voor de BAC. Deze brieven zijn doorgezonden naar de instanties die ze wel in behandeling kunnen nemen, zoals de CWS. UHT en BAC bekijken samen hoe dit proces beter kan, zodat brieven die geen bewaar zijn, niet meer onnodig worden voorgelegd aan de BAC.
De BAC heeft 86 adviezen uitgebracht. De werkvoorraad komt daarmee nu op 712 bezwaarschriften, waarvan 35 nog moeten worden beoordeeld op ontvankelijkheid.
UHT heeft 50 beslissingen op bezwaar genomen. De wettelijke termijn is bij deze beslissingen overschreden. De overige bezwaren waarin de BAC heeft geadviseerd bevinden zich in de laatste fase van het proces (bijvoorbeeld de inhoudelijke controle van de beslissing of de controle op de betaling aan ouder).

Opschaling
In de 8e VGR heb ik toegezegd in deze VGR te berichten over op welke wijze uitvoering is gegeven aan de opschaling van de BAC. Ik heb een aantal oplossingen in gang gezet die zien op het opschalen van capaciteit bij de BAC, op andere manieren van werken door de BAC, en op het terugbrengen van de instroom van zaken bij de BAC.
In overleg met de BAC heb ik een coördinerend voorzitter benoemd, die de commissievoorzitters ontlast als het gaat om bedrijfsvoering in brede zin. Deze voorzitter zal het werkproces doelmatiger inrichten, waarbij onder meer taken worden geconcentreerd en waar mogelijk op een ander niveau worden belegd. Zo verschuiven taken van commissieleden naar secretarissen en van secretarissen naar ondersteuners. De voorzitters en leden van de subcommissies kunnen zich dan volledig richten op de inhoud. Waar de mogelijkheid bestaat zal enkelvoudig worden geadviseerd. Dat betekent dat in plaats van

[6] Kamerstukken II 2020-21 31066, nr. 862, Kamerstukken II,2020-2021, 31066, nr.838

drie commissieleden (huidige situatie in alle gevallen), één commissielid het bezwaar behandelt (gewenste toekomstige situatie in de gevallen waarin dat kan).
Het opschalen van capaciteit en het beperken van de instroom bij de BAC brengt een aantal dilemma's mee. Zowel om de instroom te kunnen bijhouden, als om de werkvoorraad te kunnen wegwerken, staat de noodzaak tot opschaling van capaciteit buiten kijf. Voor het tempo van opschaling moet echter rekening worden gehouden met het absorptievermogen van de BAC om nieuwe secretarissen en ondersteuners te werven en op te leiden.
Om de instroom in de toekomst te kunnen bijhouden is het daarnaast noodzakelijk om door middel van triage minder bezwaarzaken voor te leggen aan de BAC. De triagecriteria moeten echter wel recht blijven doen aan de toegevoegde waarde van de BAC als onafhankelijk adviesorgaan ten opzichte van niet alleen de besluitvorming van de UHT, maar bovenal van de ouders/belanghebbenden. Deze triagecriteria worden thans uitgewerkt.
Daarnaast zal de huidige werkvoorraad van de BAC allereerst kritisch worden bezien om te bepalen of zaken inderdaad door de BAC moeten worden behandeld. Om de werkvoorraad weg te werken zijn nieuwe deelcommissies nodig. Om parallel daaraan de instroom bij te houden, zal de juiste balans moeten worden gevonden tussen opschaling en instroombeperking. Het extra commissielid/directeur zal dit verder uitwerken en operationaliseren. Een en ander leidt er toe dat begin 2022 een start kan worden gemaakt met het verminderen van de werkvoorraad. Het streven van de BAC en UHT is om voor de zomer van 2022 de bezwaren binnen de wettelijke termijn te behandelen.

Tabel 3 Commissies

	1e VGR 4 april 2020	**2e VGR** 9 juli 2020	**3e VGR** 9 sep. 2020	**4e VGR** 4 dec. 2020	**5e VGR** 1 feb. 2021	**6e VGR** 8 apr. 2021	**7e VGR** 22 juni 2021	**8e VGR** 30 sep 2021	**9e VGR** 2 dec 2021
Commissie van Wijzen									
Aantal individuele dossiers aangemeld	-	-	-	85	261	609	1.060	1.802	2.753
Aantal individuele dossiers afgerond	-	-	-	31	256	580	1.041	1.775	2.684
Commissie Werkelijk Schade									
Aantal aangemeld				13	81	131	217	331	423
Aantal niet-ontvankelijk /on hold									119
Aantal afgerond				0	0	12	29	47	69
Bezwaarschriftenadvies Commissie									
Aantal ingediend		57	55	55	61	94	287	801	1.086
Aantal afgerond (beoordeeld)		0	0	0	0	7	33	67	86
Aantal afgerond (doorgezet naar juiste plek)							124	221	233

1.3. Brede ondersteuning ouders

In de 8e VGR is uitgebreid gerapporteerd over de manier waarop gemeenten aan de slag zijn met de hersteloperatie. Daaruit blijkt dat de meeste gemeenten voortvarend aan de slag zijn gegaan met de ondersteuning van (mogelijk) gedupeerde ouders[7]. Met een groot deel van de ouders is contact geweest. En in sommige gemeenten zijn speciale teams opgericht voor ondersteuning van (mogelijk) gedupeerde ouders. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) gaat de voortgang van de brede ondersteuning door gemeenten inclusief een stand van zaken bij het kwijtschelden van publieke schulden in het eerste en derde kwartaal van 2022 en van 2023 cijfermatig in beeld brengen. In de volgende rapportage zal ik u hierover nader berichten. Hieronder ga ik in op een aantal aandachtspunten en ontwikkelingen.

Brede ondersteuning aan ouders

Gemeenten ondersteunen (mogelijk) gedupeerde ouders op vijf leefgebieden: financiën, wonen, zorg, gezin en werk. De gemeenten bieden ondersteuning vanaf het moment dat een ouder zich meldt bij UHT. Dit is een vrije keus van de ouder. Dat heeft als voordeel dat ouders direct geholpen kunnen worden en niet hoeven te wachten op de uitkomst van het beoordelingsproces. De ouder kan op ieder moment het ondersteuningsaanbod aannemen of stoppen. Voor gemeenten valt de bekostiging van de brede ondersteuning tot en met de integrale beoordeling altijd onder de SPUK[8]. Mocht een ouder niet als gedupeerde door de integrale beoordeling komen dan bieden gemeenten nog steeds ondersteuning aan binnen de reguliere taken van de gemeenten. De financiering daarvan ligt vanaf dat moment bij de gemeente. Tijdens het notaoverleg van 11 oktober heb ik toegezegd dat mensen die niet onder de KOT-regeling vallen, maar wel hulpbehoevend zijn door worden geleid naar instanties waar zij wel hulp kunnen krijgen. Zoals hierboven aangegeven kunnen niet-gedupeerde ouders binnen gemeenten ondersteuning krijgen vanuit de reguliere taken van de gemeenten. Bij UHT levert het Brede Hulp Team (BHT) 'eerste hulp' aan ouders. Iedereen die zich heeft gemeld als gedupeerde kan in aanmerking komen voor ondersteuning door het BHT. Vaak is dan nog niet bekend of iemand wel of niet gedupeerd is, omdat toetsing nog moet plaatsvinden. Ook wanneer de aanvraag van ouders na toetsing wordt afgewezen en zij aangeven hulp nodig te hebben, worden zij geholpen en begeleid naar partijen die hen verder kunnen helpen. Zo kan het Brede Hulp Team bijvoorbeeld helpen bij het oplossen van conflicten met andere instanties, concrete zaken regelen of ouders begeleiden richting andere hulpverleners. Dat kan zijn naar gemeenten maar ook naar andere instanties zoals de zorg, een bewindvoerder enzovoort. Vanaf 1 april dit jaar heeft het Brede Hulp Team ongeveer 3.100 hulpvragen ontvangen, waarvan er ongeveer 2.500 zijn afgerond.

Contact met (mogelijk) gedupeerde ouders

Sinds 1 september geven ouders tijdens het aanmeldproces bij UHT aan of zij bredere hulp van hun gemeente willen. UHT vraagt dan of hun gegevens doorgegeven mogen worden aan de gemeente waar de ouder woont om gemeentelijke ondersteuning aan te kunnen bieden. Indien ouders daarvoor toestemming geven, deelt UHT alle beschikbare gegevens met de gemeente, zodat gemeenten het contact kunnen leggen[9]. 63% van de ouders geeft hier toestemming voor.

Gemeenten ontvangen om de twee weken de bij UHT beschikbare de contactgegevens van nieuwe aanmeldingen. De afgelopen tijd kwamen er zowel bij de Belastingdienst als bij de VNG signalen binnen dat die lijsten niet altijd volledig zijn en soms ook onjuistheden

[7] We spreken van (mogelijk) gedupeerde ouders omdat gemeenten alle ouders helpen die zich bij UHT als gedupeerde hebben gemeld, tot en met de integrale beoordeling.
[8] Dit is de Specifieke Uitkering voor vergoeding kosten hersteloperatie gemeenten
[9] De Autoriteit Persoonsgegevens had aangedrongen op deze aanpassing. Deze werkwijze is conform artikel 49h Awir. Dit wetsartikel komt voort uit het amendement Lodders c.s. dat met algemene stemmen is aangenomen.

bevatten[10]. We werken nauw samen met de VNG en gemeenten op de processen ten aanzien van het delen van gegevens te verbeteren. Om gemeenten te ondersteunen heeft de VNG een handreiking[11] gemaakt over gedeelde gegevens, die goed aangeeft in welke hoedanigheid gemeenten gegevens ontvangen en hoe de gegevens gebruikt mogen worden. Ook is er in het portaal - dat wordt gebruikt om een veilige gegevensuitwisseling tussen UHT en gemeenten te borgen - een toelichtingsdocument opgenomen. Dit document bevat een overzicht van de verschillende bestanden die gemeenten ontvangen, een beschrijving van de bestanden zelf en een toelichting op de naamgeving en de verwachte frequentie van beschikbaarheid.

Publicatie SPUK
In november zijn in de Staatscourant de Specifieke Uitkeringen (SPUKs) aan gemeenten gepubliceerd. De nieuwe SPUKs geven gemeenten meer inzicht in welke kosten, die gemeenten maken bij de uitvoering van de hersteloperatie, vergoed worden en hoe het vergoedingsproces eruit ziet. Er zijn drie SPUKs:

- Specifieke uitkering SZW over kwijtschelden publieke schulden
- Specifieke uitkering FIN over vergoeding kosten brede hulp
- Specifieke uitkering BZK over kwijtschelden gemeentelijke belastingen

De publicatie van de SPUKs gaat helpen bij het wegnemen van eventuele terughoudendheid bij de uitvoering van de hersteloperatie, bijvoorbeeld bij het starten met kwijtschelding van lokale publieke schulden.

De VNG organiseerde op 25 november 2021 een '(be)spreekuur' voor gemeenten over de inhoud van de SPUKs. Ook zijn er al handreikingen per SPUK gemaakt met uitleg over welke zaken wel of niet onder de SPUKs vallen en welke kaders er bestaan voor declareren van kosten. Uit het (be)spreekuur en overige contacten met gemeenten komt naar voren dat in de SPUKS nog aanvullende aandacht nodig is voor de gemeentelijke samenwerkingen. Vergoeding vindt plaats per gemeente, dat levert vraagstukken op voor gemeenten die samenwerken. Dat proces is ingezet door Toeslagen en VNG. Verder zijn gemeenten de SPUKS tot zich aan het nemen en gaan er per direct gebruik van maken voor de betreffende financiële verantwoording.
De specifieke uitkering is in nauwe samenwerking met de VNG en gemeenten tot stand gekomen, om deze zo uitvoerbaar mogelijk te maken voor gemeenten zonder dat er zware administratieve lasten bij komen kijken. Er wordt gebruik gemaakt van de sisa-sytematiek waarmee gemeenten al bekend zijn. Een voorbeeld hiervan is dat gemeenten gebruik kunnen maken van normbedragen voor de hulp die zij aan gedupeerden hebben aangeboden.

1.4. Schuldenaanpak

In deze paragraaf ga ik op de onderdelen van de schuldenaanpak waarvan de uitvoering is gestart of de voorbereiding van de uitvoering vergevorderd is: publieke schuldenaanpak, schuldhulpverleningstrajecten en schuldsaneringstrajecten (Wsnp/Msnp), de private schuldenaanpak, en afspraken over een nieuwe start, zoals het verwijderen van Bureau Kredietregistratie registraties (BKR) e.d. In paragraaf 2.3 ga ik in op de onderdelen waarbij de uitvoering nog moet worden vormgegeven, zoals reeds afbetaalde schulden en zakelijke schulden. Met de schuldenaanpak wordt ook invulling gegeven aan de motie Inge van Dijk[12].

Publieke schuldenaanpak
Kwijtschelden
Alle betrokken Rijksorganisaties zijn bezig met kwijtschelden (BD&T, CJIB, LBIO, DUO, CAK,

[10] Zie tevens beantwoording Kamervragen lid Idsinga (2021D44687)
[11] https://vng.nl/sites/default/files/2021-04/06-handreiking-gebruik-gedeelde-gegevens.pdf
[12] Kamerstukken II, 2020/21, 31066, nr. 829.

SVB, UWV). Een aantal organisaties (LBIO, CAK, SVB) is ver gevorderd met het kwijtschelden van schulden (zie tabel 4). Andere uitvoeringsorganisaties (CJIB, DUO, UWV, BD&T) worden geconfronteerd met grotere aantallen ouders voor wie ze moeten gaan kwijtschelden en/of hebben te maken met meer handwerk. Alle organisaties hebben het doel om ouders zo snel mogelijk te helpen op het moment dat zij van de Belastingdienst te horen krijgen dat deze ouders gedupeerd zijn. Het streven is om aan het eind van 2021 het grootste deel van de bekende gedupeerde ouders geholpen te hebben. Schulden van ondernemers worden voornamelijk in 2022 kwijtgescholden.

Het merendeel van de gemeenten is gestart met de uitvoering van kwijtschelding van publieke schulden. Een aantal gemeenten had het benodigde collegebesluit om te anticiperen op de wetgeving vooruitgeschoven. Gemeenten zaten met twijfels en vragen, ondanks de toezeggingen van het Rijk dat de kosten van de hersteloperatie die door gemeenten gemaakt worden, vergoed gaan worden. Wat in bepaalde gevallen leidde tot terughoudendheid bij de uitvoering van de hersteloperatie en bijvoorbeeld bij het starten met kwijtschelding van schulden. Deze gemeenten kunnen door de publicatie van de specifieke uitkering voor kwijtschelding van publieke schulden (SPUK) op 19 november ook starten. Ik wil nogmaals alle gemeenten oproepen dit ook te doen. De nieuwe SPUKs geven gemeenten inzicht in welke kosten, die gemeenten maken bij de uitvoering van de hersteloperatie, vergoed worden en hoe het vergoedingsproces eruitziet. De VNG organiseerde op 25 november 2021 een '(be)spreekuur' voor gemeenten over de inhoud van de SPUKs. Ook worden handreikingen per SPUK gemaakt met uitleg over welke zaken wel of niet onder de SPUKs vallen en welke kaders er bestaan voor declareren van kosten. Uit het (be)spreekuur en overige contacten met gemeenten komt naar voren dat nog aanvullende aandacht nodig is in de SPUKS voor de gemeentelijke samenwerkingen. Dat proces wordt direct ingezet. Verder zijn gemeenten de SPUKs tot zich aan het nemen en gaan er per direct gebruik van maken voor de betreffende financiële verantwoording.

De VNG en UHT blijven bovendien in gesprek gaan met verschillende gemeenten die nog niet zijn begonnen met kwijtschelden van publieke (lokale) schulden. Met deze gemeenten worden belemmeringen besproken en waar mogelijk weggenomen.

*Tabel 4 Stand van zaken uitvoering kwijtschelden publieke schulden**

	Aantal gepauzeerd (gedupeerden en toeslagpartners)		**Waarvan gedupeerd met schulden**		**Waarvan kwijtgescholden****		**Bedrag kwijtgescholden**	**Percentage kwijtgescholden**
Organisatie	**8e VGR** 28 sep 2021	**9e VGR** 2 dec 2021	**8e VGR** 28 sep 2021	**9e VGR** 2 dec 2021	**8e VGR** 30 sep 2021	**9e VGR** 2 dec 2021	**9e VGR**	**9e VGR**
BD&T	71.023	77.117	29.664	31.127***	2.083	16.293	Nader te bepalen	52%
LBIO	256	267	49	115	49	73	€ 122.000 *****	64%
SVB	652	849	273	382	151	274	€ 368.766	72%
CAK	10.468	9.325	4.489	5.562	4.489	5.556	€ 15,5 mln.	99%
CJIB	21.000	28.700	9.000	11.700	3.300	6.000	€ 1,7 mln.	51%
DUO	15.000	16.681	6.300	7.304	550	3.497****	€ 168,7 mln.	48%
UWV	3.360	4.211	1.690	1.932	431	978	€ 4,9 mln.	51%

** Sommige (afgeronde) cijfers zijn bij benadering.*
*** Niet alle dossiers worden volledig kwijtgescholden. Sommige vorderingen zijn uitgesloten van kwijtschelden, zoals vorderingen die zijn ontstaan door misbruik of fraude, of vorderingen na de peildatum van 31-12-2020. De dossiers in deze kolom zijn volledig behandeld, maar niet in alle gevallen volledig kwijtgescholden.*
**** Waarvan ondernemers 9.781 (deze groep wordt behandeld bij KWT zakelijke schulden in 2022)*
*****Er is bij 5.824 gedupeerden kwijtgescholden, waarvan 3.497 volledig kwijtgescholden. Dit heeft te maken met de verschillende systemen waar DUO mee werkt.*
******Dit is het bedrag aan publieke schulden*

Opstarten invorderen
Vanaf Q4 2021 wordt voor steeds meer mensen vastgesteld dat zij definitief, ook na integrale beoordeling, niet gedupeerd zijn door problemen met de kinderopvangtoeslag.

Voor hen eindigt de pauzering van invordering van publieke schulden, wat betekent dat zij deze weer moeten gaan betalen. Hoewel deze personen niet gedupeerd zijn in het kader van de KOT, kan hun aanmelding bij UHT wel als een hulpvraag aan de overheid gezien worden. Een groot deel van hen heeft schulden, waarvan een deel problematische schulden. Daarbij realiseer ik me dat met het pauzeren van invorderen er voor een aanzienlijk periode meer financiële ruimte is geweest. Het zal voor sommigen ingewikkeld zijn om plotseling minder te besteden te hebben.

Ik zet me er daarom voor in om het opstarten van invorderen voorzichtig te doen. De publieke schuldeisers hebben gezamenlijk besloten om een coulanceperiode van minimaal vier weken te hanteren tussen het moment dat de ouder het definitieve oordeel te horen krijgt en het weer opstarten van invorderen. Deze periode kan de ouder gebruiken om (indien gewenst ondersteund door de gemeente) het financiële huishouden aan te passen aan de nieuwe situatie en waar mogelijk afspraken te maken met publieke schuldeisers. Daarnaast werken we nauw samen met de publieke schuldeisers en gemeenten om de personen op de juiste manier te benaderen en waar mogelijk te helpen. Bijvoorbeeld door betalingsafspraken met hen te maken.

We verwijzen in al onze communicatie naar het bestaande hulpaanbod voor mensen met schulden dat gemeenten reeds hebben ontwikkeld. Daarnaast zullen gemeenten op basis van hun kennis van de problematiek ouders die in beeld zijn bij de gemeente proactief benaderen als ze verwachten dat dat nodig is.

Wsnp/Msnp

Een deel van de gedupeerde ouders zit in een schuldhulpverleningstraject waarbij een regeling voor de schulden is getroffen. Het kan gaan om een minnelijke regeling (ook wel Msnp genoemd), of een door de rechter bekrachtigde schuldregeling (Wsnp). In voorgaande VGR's heb ik uw Kamer geïnformeerd over de specifieke aanpak die ik heb gekozen om deze ouders zo snel mogelijk uit deze schuldregelingen te halen. De tabellen 5 en 6 geven inzicht in de voortgang van de uitvoering. Een groot aantal ouders is reeds geholpen.

Uw Kamer heeft middels de motie Grinwis en Van der Plas[13] de regering verzocht dat de ouders die dat willen toegang krijgen tot een traject binnen de schuldhulpverlening of Wsnp. Het kabinet beperkt de toegang tot schuldsanering niet door de schuldenaanpak. Het staat ouders altijd vrij om zich bij financiële zorgen tot gemeentelijke schuldhulpverlening te wenden. Toegang tot een schuldregeling om een schuld te saneren is niet aan het kabinet: hiertoe beslist de schuldhulpverlener of de rechter op basis van de daarvoor geldende criteria, zoals het bestaan van problematische schulden. Hierbij geldt natuurlijk wel dat met het kwijtschelden van publieke schulden en het oplossen van private schulden via de nu gekozen aanpak ouders in principe geen problematische schulden meer zullen hebben, en dus de noodzaak tot een schuldregelingstraject vervalt.

[13] Kamerstukken II 2021-22, 31066, nr. 890.

*Tabel 5 Stand van zaken uitvoering kwijtschelden Wsnp**

Wsnp	**8e VGR** 30 sep 2021	**9e VGR** 2 dec 2021
Verificatielijsten ontvangen	327	450
Aantal beschikkingen verzonden	231	520 **
Aantal betalingen verricht	221	514***
Aantal niet afgewikkelde dossiers binnen 8 weken totaal	32	5

** Volgens de huidige inzichten zitten er op 23 november 2021 616 ouders en partners in de Wsnp.*
*** Aantal beschikkingen is hoger dan het aantal verificatielijsten omdat hier ook beschikkingen tussen zitten voor aanvullende uitbetalingen. Er zijn ongeveer 14 beschikkingen die nog verstuurd moeten worden.*
**** Het aantal betalingen is hoger dan het aantal ontvangen verificatielijsten. Dit komt omdat er ook betalingen worden gedaan voor het vergoeden van de bewindvoerder.*

Zoals al bij de publieke schuldenaanpak benoemd is, is een deel van de gemeenten en waterschappen nog niet begonnen met kwijtschelden of hebben vorderingen niet kunnen kwijtschelden. Soms blijkt dat een belemmering te zijn voor het afsluiten van een Wsnp traject. Er wordt in samenwerking met de VNG contact gezocht met elke gemeente waar dit speelt om per openstaande vordering in kaart te brengen waarom de kwijtschelding nog niet gestart is en wat nodig is om de kwijtschelding te bespoedigen.

Msnp
Op 6 september is het Msnp-loket geopend, waar schuldhulpverleners schuldenlijsten kunnen insturen. De behandeling van de Msnp-lijsten is bijna identiek aan het proces van de Wsnp. Ik constateer dat nog voor een deel van de gedupeerde ouders in de Msnp geen schuldenlijst is ingestuurd. Het indienen van de aanvraag voor de beëindiging van de Msnp is in een aantal gevallen ingewikkelder dan vooraf gedacht. Dit heeft onder andere te maken met de verandering van inrichting van de schuldhulpverlening bij gemeentelijke organisaties van de afgelopen jaren. Een aantal gemeenten heeft door fusies of het overgaan van schuldhulpverleningstaken geen beeld bij de oorspronkelijke hoogte van de vordering in een Msnp. Het indienen van de beëindigingsaanvraag kost voor hen aanzienlijk meer tijd, omdat zij contact op moeten nemen met alle schuldeisers in een akkoord. Ik zal in overleg met de VNG bekijken hoe dit proces versneld kan worden.

Tabel 6 Stand van zaken uitvoering kwijtschelden Msnp

Msnp	**9e VGR** 2 dec. 2021
Totaal aantal gedupeerden in de Msnp	1.297*
Schuldenlijsten ontvangen	465
Aantal beschikkingen verzonden	353
Aantal betalingen verricht	321
Aantal niet afgewikkelde dossiers binnen 8 weken totaal	9

** Peildatum 23 november 2021. Het gaat hier om de Msnp-trajecten die bij BD/T bekend zijn. Gemeenten kunnen ouders aanmelden indien zij niet bij BD/T bekend zijn.*

Private Schulden
Mandaatbesluit en contractering
In de 8e VGR heb ik uw Kamer medegedeeld dat een groot deel van de uitvoering van de private schuldenaanpak belegd wordt bij stichting Sociale Banken Nederland (SBN). SBN en de deelnemende kredietbanken zullen namens Toeslagen aan de slag gaan met het oplossen van private schulden van gedupeerde ouders. Het hiervoor benodigde mandaatbesluit is inmiddels gepubliceerd. Daarnaast is er een contract opgesteld tussen de Staat, SBN, en kredietbanken waarin alle noodzakelijke afspraken zijn vastgelegd over, onder andere, capaciteit, het uitvoeringsproces, kwaliteitscontrole, rapportage, tijdlijnen, en financiële

afhandeling. Dit contract omvat tot slot een Verwerkersovereenkomst tussen deze partijen, welke toeziet op een correct gebruik van gegevens conform de AVG. Gegevens worden alleen verwerkt als een ouder een verzoek indient bij SBN voor de afwikkeling van de schulden en de ouder blijkt gedupeerd te zijn.

Start van de uitvoering
De voorbereidingen voor de uitvoering zijn inmiddels in een vergevorderd stadium. SBN is in november begonnen met een gecontroleerde pilot, waarin drie kredietbanken tot nu toe in totaal 35 verzoeken van gedupeerde ouders in behandeling hebben genomen (peildatum 30 november). De pilot is iets later gestart omdat aanpassingen nodig waren ten gevolge van de nieuwe coronamaatregelen. Uit deze eerste pilot bleek dat ouders erg tevreden waren met de aanpak en het portaal, maar ook dat enkele aanpassingen gewenst zijn. Op basis van de eerste ervaringen is ook de livegang van het ouderportaal vastgesteld. Het ouderportaal waarin gedupeerde ouders (en hun toeslagpartners) zich kunnen melden voor het oplossen van private schulden opent op 5 januari 2022.

Gedupeerde ouders dienen zichzelf te melden voor de private schuldenaanpak. Indien gewenst kan de gemeente hulp bieden bij deze aanvraag. De VNG bereidt gemeenten hierop voor door ze te informeren over wat de rol van de gemeente in de private schulden aanpak is, het delen van relevante documentatie zoals een handreiking en vragen te beantwoorden in bijvoorbeeld bespreekuren en nieuwbrieven. Daarnaast ben ik voornemens om het mogelijk te maken dat ouders bij het aanvraagproces, het bezwaar- en beroepsproces en bij gevallen van geschillen met schuldeisers, de mogelijk hebben om betaalde juridische bijstand aan te vragen. Dit zou kunnen vanaf 1 januari 2022. In hoofdstuk 1.5 ga ik hier in meer details op in.

Aflopend moratorium
Voor een aantal gedupeerden en hun toeslagpartners zal 12 februari 2022 het moratorium aflopen. Het moratorium geldt namelijk voor een jaar gerekend vanaf het moment van uitbetalen van de compensatie. Voor ongeveer 4.300 ouders loopt het moratorium af. Voor hen wil ik zorgen dat de schulden van deze ouders snel worden opgelost. Ik verwacht dat ongeveer 70% van deze ouders private schulden heeft. Deze ouders zullen medio december een brief ontvangen waarin ze worden uitgenodigd om hun schulden aan te leveren bij het ouderportaal van SBN, dat per 5 januari 2022 opengaat. Ik heb met SBN afgesproken dat ze binnen een week na aanmelding schuldeisers en gerechtsdeurwaarders laat weten dat de schuld in behandeling is bij SBN. Deze snelle afhandeling maakt dat de noodzaak tot beslagleggen wordt weggenomen.

Vanaf januari 2022 zal iedere maand een brief worden gestuurd aan de ouders voor wie binnen afzienbare tijd, ongeveer twee tot drie maanden, het moratorium afloopt, met daarin een oproep om de schulden op te geven bij het ouderportaal. Op deze manier hoop ik ouders voldoende te stimuleren tijdig hun schuldenlijsten in te leveren. Ik ben met gerechtsdeurwaarders en SBN in gesprek over mogelijkheden om het voor ouders nog makkelijker te maken om inzicht te krijgen in de openstaande gerechtelijke vorderingen en deze snel door te geven aan het ouderportaal van SBN. Ik zal hier in de volgende VGR nader op ingaan.

Ik heb ten slotte gekeken naar de mogelijkheid om een noodnummer in te richten waar ouders naartoe kunnen bellen wanneer onverhoopt een gerechtsdeurwaarder beslag probeert te executeren. Dit nummer wordt ingericht. Bovendien zijn afspraken gemaakt met SBN, zodat snel gehandeld kan worden om zo alles in het werk te stellen om te voorkomen dat beslag gelegd wordt. Hiermee geef ik invulling aan mijn toezegging aan het Kamerlid Inge Van Dijk.

Uitvoering faillissementen
De behandeling van de ca. 50 ouders die in faillissement verkeren, is in november opgestart. Voor al deze ouders is maatwerk nodig. Voor elk faillissement zal de aanpak worden afgestemd met de curator en waar nodig met de publieke en private schuldeisers.

Afspraken over een nieuwe start
In deze paragraaf ga ik in op de oplossingen die ik heb gevonden voor problemen die ouders ervaren die ontstaan zijn door of gerelateerd zijn aan hun schuldenproblematiek, zoals BKR-registraties.

BKR
Ouders met schulden hebben soms een negatieve registratie bij het BKR. Door deze registratie is het moeilijk om een nieuwe lening af te sluiten. Nadat een schuld is betaald aan de kredietaanbieder, kan en zal de kredietaanbieder de negatieve registratie verwijderen uit het BKR. De kredietaanbieder is wettelijk verplicht om door te geven dat een lening is afbetaald. Inmiddels bevat de website voor gedupeerde ouders uitgebreide informatie over wat ouders kunnen doen als dit niet gebeurt.
Indien ouders onverhoopt merken dat hun registratie niet verwijderd is, en ze daar bij de schuldeiser geen gehoor vinden, kunnen ze contact met ons opnemen en via het Brede Hulpteam. Dan helpen wij ze om deze negatieve coderingen te verwijderen. Tijdens mijn werkbezoek bij het BKR hebben we bovendien afgesproken om samen een plan te ontwikkelen om ouders bij te staan in geval van urgente problematiek.

Zorgverzekeringen
Zoals eerder met u gedeeld, werk ik samen met de zorgverzekeraars aan de mogelijkheid voor gedupeerden om zo snel mogelijk weer regulier en, als dit gewenst is, aanvullend verzekerd te zijn. Ik heb samen met de zorgverzekeraars voor ouders die in de wanbetalersregeling van het CAK zitten en specifieke regeling uitgewerkt. Verzekeraars bevriezen de zorgverzekeringsschulden voor de gedupeerden die in de wanbetalersregeling zitten en voor 9 september 2021 de compensatie hebben ontvangen. Deze gedupeerden worden afgemeld bij het CAK en kunnen per 1 januari 2022 weer een normale premie betalen en een aanvullende verzekering afsluiten. Hierbij is het wel belangrijk dat ouders geen schulden open hebben staan die zijn ontstaan na 1 juni 2021. Immers, deze 'nieuwe' schulden worden niet door ons vergoed. Ik heb met zorgverzekeraars afspraken gemaakt over goede voorlichting aan ouders, zodat ouders weten dat ze deze 'nieuwe schulden' zelf moeten betalen. Als de gedupeerde in de wanbetalersregeling nieuwe schulden niet afbetaalt of geen betalingsregeling treft, blijft deze persoon aangemeld bij het CAK. Daarnaast zal de inning van de bestuursrechtelijke premie worden hervat bij de groep waar deze is gestaakt. Zodra de definitieve opstartdatum bekend is, zal ik dit communiceren op de ouderwebsite.
Ik realiseer me dat sommige ouders zich niet aanvullend kunnen verzekeren voor bijvoorbeeld mondzorg en ze de afgelopen jaren daardoor niet naar de tandarts hebben kunnen gaan. Voor acute mondzorg als gevolg van achterstallige zorg zijn gelden beschikbaar in de SPUK. Gemeenten kunnen die aanwenden voor deze doeleinden. In veel gevallen zal een aanvullende verzekering deze kosten namelijk niet dekken. Ouders kunnen zich hiervoor, zoals vermeld op de website, bij hun gemeente melden.

Ouders in beschermingsbewind
Zoals aangekondigd in de 8e VGR ben ik in gesprek met de brancheverenigingen van bewindvoerders over gedupeerde ouders die onder beschermingsbewind staan. We hebben de signalen besproken van ouders die vinden dat ze onvoldoende leefgeld krijgen vanuit de compensatie, of ouders die graag willen dat hun beschermingsbewind wordt beëindigd. We hebben de mogelijkheden besproken om binnen de bestaande wettelijke kaders ruimte te bieden. Dat is altijd maatwerk. Hierbij volgen beschermingsbewindvoerders zo veel mogelijk

de aanbevelingen die Team Toezicht en het Landelijk Kwaliteitsbureau Curatele, Bewind en Mentorschap hebben opgesteld op 15 juni 2021. Specifiek voor ouders die onder schuldenbewind staan is het van belang dat het beleidsbesluit private schulden nu is gepubliceerd. Op basis van deze informatie kunnen bewindvoerders en rechters een betere inschatting maken van welke schulden worden opgelost voor de ouders, en dus welke financiële ruimte er zal zijn.
Daarnaast is er gesproken over het beëindigen van het (schulden)bewind als de schulden zijn opgelost met de schuldenaanpak. Het afwikkelen van de schulden betekent niet per definitie ook het einde van het bewind, omdat er soms ook andere redenen zijn waarom het bewind is ingesteld. De kantonrechter behandelt het verzoek tot opheffing van bewind en kijkt altijd naar de specifieke situatie van de verzoeker.

1.5. Overige samenwerkingspartners

Subsidieregeling juridische rechtsbijstand
Op 1 maart 2021 is de Subsidieregeling pakket rechtsbijstand herstelregelingenkinderopvangtoeslag gepubliceerd. Hieronder volgt een cijfermatige weergave van het aantal aangemelde ouders, aangemelde advocaten en het aantal ouders dat is gekoppeld aan een advocaat.

Tabel 7 Subsidieregeling Juridische bijstand

Categorie	**6e VGR** 28 mrt 2021	**7e VGR** 17 juni 2021	**8e VGR** 27 sep.2021	**9e VGR** 2 dec 2021
Aantal ouders aangemeld	425	1.680	2.651	3.261
Aantal advocaten aangemeld	169	245	255	264
Aantal ouders gekoppeld aan een advocaat	253	1.423	2.324	2.956

Werkbezoek aan de NOvA en RvR
Op 12 november ben ik op werkbezoek geweest bij de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA). Ook de Raad voor Rechtsbijstand (RvR) sloot hierbij aan. Wij zijn in gesprek gegaan over het huidige verloop van de hersteloperatie en op welke wijze dit het werk van de advocaten beïnvloed. Advocaten acht ik als onafhankelijke rechtsbeschermer van gedupeerde ouders van grote waarde voor een goed verloop van de hersteloperatie. Ik heb gemerkt dat zij naast het leveren van juridische bijstand ook een zorgtaak op zich nemen om ouders te begeleiden door het financieel proces bij UHT. Zij zijn voor mij dus een belangrijke gesprekspartner voor het ophalen van signalen en knelpunten om onze hersteloperatie te verbeteren. Gesprekken met advocaten worden overigens al frequent gevoerd op verschillende plekken binnen de hersteloperatie en in het kader van de herijking.

De directe aanleiding van het werkbezoek was de brandbrief die advocaten op 12 oktober richting uw Kamer hebben gestuurd waarin zij hun zorgen uitten over het verloop van de huidige hersteloperatie. Ik ben blij om te zeggen dat we na goede, constructieve gesprekken afspraken hebben kunnen maken, zoals het tijdig ontvangen van hersteldossiers op basis waarvan advocaten beslissingen van UHT kunnen controleren, het realiseren van een betere ingang bij UHT waar advocaten vaktechnische vragen kunnen stellen en een mogelijkheid voor advocaten om bij UHT een verzoek in te dienen om ouders in schrijnende situaties met voorrang te beoordelen. Over de wijze waarop alles precies wordt vormgegeven lopen momenteel gesprekken tussen de NOvA en UHT.

Daarnaast is er nog een drietal zaken waarover is gesproken en ik uw Kamer graag informeer. Aan de NOvA is aangeboden om in contact te treden met de Sociale Bank Nederland (SBN) zodat op laagdrempelige wijze informatie kan worden gegeven over de wijze waarop de SBN de private schulden gaat overnemen. Met verwijzing naar paragraaf 1.1 onder 'planning uitvoering herstel' kan ik melden dat ook de advocaten content zijn met het voornemen om zo snel mogelijk iedereen een gemotiveerde beslissing te geven op basis waarvan een ouder kan zien of hij/zij wel of niet in aanmerking komt voor het forfaitaire bedrag van € 30.000. Advocaten hebben duidelijk aangegeven dat een gemotiveerde beschikking, zeker bij afwijzing, bijdraagt aan het begrip bij ouders en eventuele bezwaren/bezwaarprocedures kunnen worden voorkomen. N ben ik met de advocaten in gesprek gegaan over het huidige proces rondom aanvullende schadevergoeding en de inzet van onafhankelijke schade-experts. Deze signalen hebben mede geleid tot de keuzes die nu voorliggen in het kader van de herijking en gesprekken hierover worden voortgezet.

Aanpassing subsidieregeling pakket rechtsbijstand herstelregelingen kinderopvangtoeslag
In voorgaande voortgangsrapportages (VGR's) informeerde ik uw Kamer over de gesprekken met de Raad voor Rechtsbijstand (RvR) en de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) over de aanpassing en uitbreiding van de bestaande subsidieregeling. Ik ben dan ook zeer verheugd om te melden dat we het eens zijn geworden over de aanpassing van de subsidieregeling. Dit licht ik kort toe.

Hiervoor vermeldde ik de brandbrief waarin advocaten hun zorgen hebben geuit over het verloop van de hersteloperatie, welke invloed dit heeft op hun cliënten en hun werk als advocaat. Alsmede de concrete oplossingen en wensen die advocaten tijdens mijn werkbezoek hebben aangedragen voor verbeteringen van de hersteloperatie en op welke wijze deze worden meegenomen in het kader van de herijking. Het ligt daarom voor de hand om de subsidieregeling na de definitieve uitkomsten van de herijking in lijn te brengen met de processen binnen de hersteloperatie. Ik zal hier uw Kamer actief over informeren. In afwachting daarvan acht ik het, op basis van de gesprekken met de NOvA en de RvR, noodzakelijk om de Subsidieregeling tussentijds ook aan te passen. Advocaten zijn meer tijd kwijt dan was voorzien bij de totstandkoming van de Subsidieregeling met de begeleiding van gedupeerde ouders en dit is mede het gevolg van de doorlooptijd binnen UHT, die is opgelopen door het onverwachte hoge aantal aangemelde ouders. Ook staan advocaten relatief vaker dan was voorzien, ouders bij die zwaar gedupeerd zijn en mogelijk veel en ingewikkelde gevolgschade vergoed moeten krijgen bij de Commissie Werkelijke Schade. Zodoende ben ik voornemens met de aangepaste regeling de vergoedingen voor bepaalde processtappen te verhogen en meer in lijn te brengen met de daadwerkelijk benodigde tijd. Daarnaast wordt met de voorgenomen aanpassingen de subsidieregeling uitgebreid met beroepsprocedures bij de rechtbank en hoger beroep en verzoeken om een voorlopige voorziening. Ook kunnen ouders naar de voorgenomen wijzigingen van de regeling gesubsidieerde rechtsbijstand ontvangen bij de aanvraag en de bezwaarfase in het kader van het oplossen van private schulden. Over de verwachte budgettaire gevolgen van deze wijzigingen heb ik uw Kamer reeds geïnformeerd middels een Kamerbrief[14]. De vereiste begrotingswijzigingen zijn aan het parlement voorgelegd middels de tweede Nota van Wijziging op de Ontwerpbegroting 2022[15] en de 2e suppletoire begroting 2021 van het ministerie van Financiën[16], die uw Kamer op 1 december jl. heeft ontvangen.

[14] Kamerstukken II, 2021/22, 31066, nr. 913
[15] Kamerstukken II, 2021/22, 35925-IX-10
[16] Kamerstukken 2021/22, 35975 IX, nr. 1 en 2.

Via deze weg wil ik de NOvA nogmaals hartelijk danken voor alle constructieve gesprekken in dit proces. Daarnaast nog een extra dankwoord richting de RvR voor al het werk dat zij verrichten voor het opstellen, aanpassen en uitvoeren van de subsidieregeling, alsmede voor het organiseren van feedback van ouders en advocaten op het gebruik van deze regeling.

Figuur 1. Aantal ouders dat is gematcht aan een advocaat

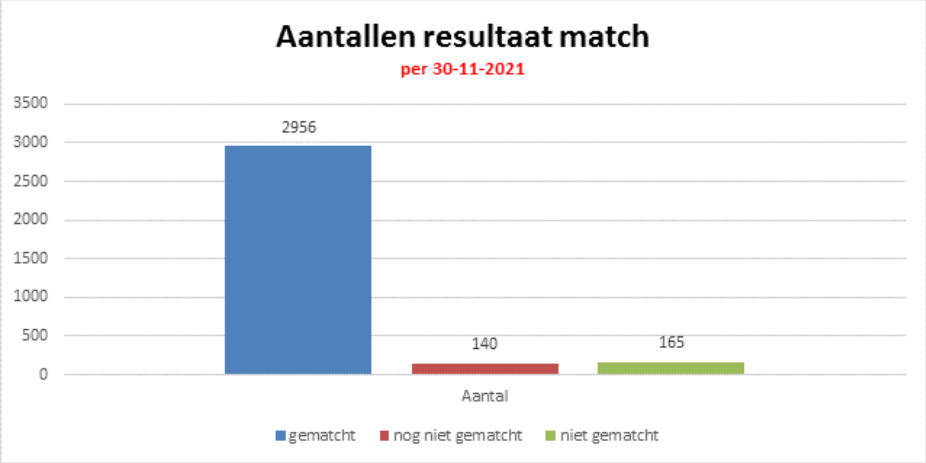

'Nog niet gematcht' = Ouders die zich hebben aangemeld voor de subsidieregeling, zijn in het systeem nog niet gekoppeld aan een advocaat
'Niet gematcht' =Ouders die om uiteenlopende redenen niet zijn gekoppeld aan een advocaat. Dit betreffen bijvoorbeeld dubbele aanvragers of ouders na aanmelding van gedachte zijn veranderd en toch geen gebruik willen maken van een advocaat.

Onnodige gang naar de rechter voorkomen.
De gewijzigde motie van het lid Leijten c.s. vraagt het kabinet te voorkomen dat ouders gedwongen worden om naar de rechter te gaan en vraagt een maximale inspanning van het kabinet om te voorkomen dat een dreigende huisuitzetting van ouders door de rechter moet worden tegengehouden.[17] Ik begrijp deze wens van de Kamer zeer goed en deel die ook. We proberen ouders in alle facetten van het herstelproces zoveel als mogelijk tegemoet te komen en ik wil, uiteraard, ook zoveel als mogelijk voorkomen dat ouders naar een rechter moeten of willen. Zo gaan we bijvoorbeeld in de gevallen dat ouders niet in aanmerking lijken te komen voor herstel eerst met ouders in gesprek voordat we formeel een besluit nemen. Dit om te voorkomen dat we belangrijke informatie missen en dat die pas in een meer juridische fase van bezwaar en beroep naar boven komt. Tegelijkertijd vraagt de motie het kabinet altijd te voorkomen dat een verschil van mening tussen een ouder en UHT over de uitkomst van het hersteltraject aan de rechter wordt voorgelegd. Dat kan ik niet in alle gevallen garanderen. In de situatie dat er, ondanks de volledige inzet van UHT en in nauw contact met de ouder, toch een verschil van mening resteert, moet dat geschil aan een onafhankelijke rechter kunnen worden voorgelegd. De beoordeling door een onafhankelijke rechter vormt immers een essentieel onderdeel van de rechtsstaat.

Het tweede onderdeel van de motie verzoekt de regering zich er maximaal voor in te spannen dat nooit meer een rechter zou moeten interveniëren bij een dreigende huisuitzetting bij gedupeerde ouders. We spannen ons zoals gezegd nu al enorm in om ouders te helpen, ook bij problemen met verhuurders. Het Brede Hulp Team is daarvoor beschikbaar. UHT zal zo lang ouders in het hersteltraject zitten, en in samenwerking met andere instanties zoals gemeenten, altijd maximaal proberen te voorkomen dat ouders verder in problemen geraken. Tegelijkertijd kunnen we niet in alle gevallen voorkomen dat gedupeerde ouders opnieuw in problemen geraken, bijvoorbeeld omdat dit zich buiten de invloedssfeer van UHT bevindt.

[17] Kamerstukken II, 2021/22, 35925-VII, nr. 48.

College voor de Rechten van de Mens.
Zoals in de voorgaande voortgangrapportages gemeld kunnen ouders die het vermoeden hebben gediscrimineerd te zijn, terecht bij het College voor de Rechten van de Mens (het College). Het College heeft 164 meldingen en 52 verzoeken tot oordeel van ouders ontvangen (per 29 november 2021). Het College is in contact met ouders die een verzoek om een oordeel hebben gedaan. Naast een eerste telefonisch contact stuurt het College de ouders periodiek een informatiebrief over de stand van zaken van het onderzoek en de zittingen. Op 26 oktober 2021 heb ik een werkbezoek gebracht aan het College waarbij het College mij onder meer heeft meegenomen in hun algemene werkwijze en de wijze waarop zij de meldingen van de individuele gevallen behandelen. Daarnaast heb ik uitleg gekregen over het onderzoek op macroniveau dat het College op dit moment uitvoert en waarop in de vorige VGR's is ingegaan. Het onderzoek op macroniveau is nog niet afgrond omdat het College in afwachting is van benodigde aanvullende data die zij van de Belastingdienst in januari 2022 aangeleverd krijgt. De verwachting is dat de uitvraag dan compleet is. Het College zal daarna het onderzoek - behoudens nieuwe ontwikkelingen - kunnen afronden. Zo snel de eindfase van het macro onderzoek is bereikt zullen de individuele zaken worden ingepland waarbij rekening wordt gehouden met enige voorbereidingstijd van verzoekers en Toeslagen. Het onderzoek op macroniveau door het College is nog niet afgrond. Zodra de eindresultaten bekend zijn, zullen ook de individuele zittingen worden gepland.

Slachtofferhulp Nederland
Slachtofferhulp Nederland (SHN) biedt sinds 23 november 2020 diverse vormen van ondersteuning aan gedupeerde ouders. Momenteel zijn dat 137 ouders. In totaal hebben zich 479 mensen bij SHN aangemeld. In de eerste contacten met gedupeerde ouders bleek dat diverse ouders een andere behoefte hadden dan de veronderstelde emotionele en praktische ondersteuning. Ouders wilden met name gerechtigheid en aan emotioneel herstel was men nog niet toe. Ouders namen contact op met SHN om bijvoorbeeld een nieuwe manier te zoeken om hun zaak te bespoedigen of te zoeken naar mogelijkheden om juridische stappen tegen de Belastingdienst te kunnen nemen.

In de ondersteuningstrajecten van gedupeerde ouders voeren SHN-medewerkers een aantal (gemiddeld 3) gesprekken met ouders. De veerkracht, redzaamheid en het handelingsvermogen van veel gedupeerde ouders is sterk afgenomen door langer durende stressklachten als gevolg van de toeslagenaffaire. Ook blijken gedupeerde ouders, gemiddeld langer dan de reguliere cliënten van SHN, ondersteuning nodig te hebben. Door langdurende stress, ontstane trauma's en verlies van vertrouwen en overzicht is het handelingsvermogen bij veel ouders afgenomen, waardoor zij niet in staat zijn herstelgerichte activiteiten te ondernemen. Veel ouders zijn daarnaast het vertrouwen in instanties, kwijtgeraakt. Ook kinderen zijn beschadigd en kunnen ook nu nog last hebben, als zij zich realiseren wat er zich een aantal jaren heeft afgespeeld in hun leven en dat van hun ouders. SHN ondersteunt gedupeerde ouders die de stap naar compensatie niet durven of niet zelfstandig kunnen zetten. De ondersteuning bestaat dan uit het geven van informatie, meedenken, ouders de weg wijzen. Ouders staan er dan niet meer alleen voor en kunnen vervolgens goed geïnformeerd en ondersteund zelf een besluit nemen. Dit draagt bij aan hun herstel, omdat deze ouders zelf weer regie kunnen krijgen.

SHN heeft mij tijdens mijn werkbezoek op 11 oktober jl. verteld dat het aantal en het type medewerkers (meer specialistisch opgeleid) de afgelopen maanden is uitgebreid om tegemoet te kunnen komen aan de hulpvraag van gedupeerde ouders. De overeenkomst met SHN is op 23 november jl. verlopen. SHN heeft aangegeven bereid te zijn haar werkzaamheden ten behoeve van de ouders voort te zetten. Dat ben ik blij om. Over dit voornemen ben ik met SHN in overleg. In de volgende Voortgangsrapportage informeer ik uw Kamer over de uitkomsten.

1.6. Verzoek inzage persoonlijke dossiers

Eind dit jaar zijn alle dossiers die zijn opgevraagd in 2019 afgerond. Dit is in de achtste voortgangsrapportage toegezegd en deze toezegging zal gehaald worden. De afdeling Verzoek Persoonlijk Dossier (VPD) is nog steeds aan het opschalen en bijna alle medewerkers zijn collega's aan het opleiden of worden zelf opgeleid. Dit zal vanaf januari 2022 zorgen voor een verdere stijging van het aantal op te leveren dossiers.

Het samenstellen van een volledig persoonlijk dossier neemt zeer veel tijd in beslag, op dit moment gemiddeld 115 uur. UHT blijft kijken hoe de ouder geholpen kan worden aan de informatie die hij/zij nodig heeft, maar onderzoekt tegelijkertijd ook mogelijke versnellingen in het proces. Daarom zet de afdeling in op het meer versturen van de bij de beoordeling samengestelde hersteldossiers. Deze dossiers worden tot 90% sneller samengesteld dan de volledige persoonlijke dossiers en bevatten alle cruciale informatie rondom het herstel. Hersteldossiers worden door de PZB-er tijdens de integrale beoordeling samengesteld. Als een ouder daarna alsnog meer informatie wenst, dan kan dat altijd, maar als de ouder met het hersteldossier voldoende is voorzien in de informatiebehoefte, dan leidt dat tot een flinke versnelling. Zoals in de vorige paragraaf is vermeld, lopen hierover gesprekken tussen NOvA en UHT. Daarnaast stelt UHT begin 2022 op basis van behaalde resultaten een planning op voor het opleveren van dossiers die zijn opgevraagd in 2020 en vervolgens voor dossiers opgevraagd in 2021, zodat ouders een betere verwachting hebben over wanneer zij het dossier ongeveer gaan ontvangen.

Het samenstellen van persoonlijke dossiers is ook zeer tijdrovend omdat aan de AVG-wetgeving voldaan dient te worden. Snel én zorgvuldig is helaas beperkt mogelijk. Er wordt zo min mogelijk in de dossiers gelakt, maar het kost veel tijd om te controleren wat er wel afgeschermd moet worden. Hierbij speelt een dilemma. Óf zorgvuldig de dossiers van soms 3.000 pagina's samenstellen, óf snel de documenten naar de ouders sturen en daarmee riskeren dat gevoelige informatie van derden onterecht gedeeld wordt, wat kan resulteren in sancties. De dossiers zijn vaak complex en om te kunnen versnellen, zal expliciet een keuze moeten worden gemaakt over de vorm waarin dossier voor ouders worden samengesteld. Ik informeer u hierover in een volgende VGR.

*Tabel 8 Verzoek tot inzage persoonlijke dossiers met gegevens uit het verleden**

Categorie	**1e VGR** 4 april 2020	**2e VGR** 9 juli 2020	**3e VGR** 9 sep. 2020	**4e VGR** 4 dec. 2020	**5e VGR** 1 feb. 2021	**6e VGR** 8 apr. 2021	**7e VGR** 22 juni 2021	**8e VGR** 30 sep. 2021	**9e VGR** 2 dec 2021
Aantal ouders met een verzoek	650	738	800	920	1.174	1.496	2.061	2.956	3.399
Waarvan benaderd ter specificatie van verzoek	0	239	650	800	895	895	1.227	1.885	1.811
Ouders met een afgerond verzoek**	41	41	41	44	59	117	212	339	402***

** Vanaf de 9e VGR wordt een zuiverdere definitie gehanteerd van benaderde ouders. Enkel ouders, met wie persoonlijk contact is opgenomen om vast te stellen wat de informatiebehoefte is, worden nu meegerekend. Tot de 9e VGR is elke ouder met wie mogelijk contact van enige aard is geweest, geregistreerd als benaderd. Daarom is het gerapporteerde aantal bij de 9e VGR lager dan eerder gerapporteerde aantallen.*
*** Inclusief ingetrokken verzoeken*
**** Vanaf de 9e VGR wordt gerapporteerd wat het aantal ouders is met een afgerond verzoek. Tot de 9e VGR werd het totaalaantal afgeronde verzoeken gerapporteerd, maar dat konden er meerdere per ouder zijn, bijvoorbeeld wanneer er naast het persoonlijke dossier ook een samenvatting werd gevraagd.*

1.7. Communicatie met ouders

Tijdens mijn gesprekken met ouders merk ik hoe belangrijk is dat wij ons onverminderd blijven inzetten om gedupeerde ouders te bereiken en hen zo goed mogelijk te informeren over de ondersteuning die er voor hen is. Daarnaast werkt UHT continu aan het verbeteren van het contact met en de dienstverlening aan ouders die zich hebben aangemeld als gedupeerde. Hiermee wil UHT nog beter kunnen inspelen op hun vragen, wensen en behoeften. Het informeren van en contact met ouders vindt op vele verschillende manieren plaats. Onderstaand licht ik de stand van zaken toe bij een aantal activiteiten die plaatsvinden.

Oudergesprekken

Wekelijks spreek ik met gedupeerde ouders. Ouders delen in deze gesprekken hun persoonlijk en aangrijpende verhaal. Ik wil in het gesprek erkenning geven, vragen beantwoorden en met ouders meedenken over de toekomst. De gesprekken worden bij en met gemeenten georganiseerd. Tot nu toe heb ik met 554 ouders individueel gesproken. Ouders die een gesprek willen, kunnen zich opgeven via Twitter, het serviceteam of hun persoonlijk zaakbehandelaar. Het kan, gelet op het aantal aanmeldingen, wel enkele maanden duren voordat zij aan de beurt zijn.

Tabel 9 Oudergesprekken

Oudergesprekken	**1e VGR** 4 april 2020	**2e VGR** 9 juli 2020	**3e VGR** 9 sep. 2020	**4e VGR** 4 dec. 2020	**5e VGR** 1 feb. 2021	**6e VGR** 8 apr. 2021	**7e VGR** 22 juni 2021	**8e VGR** 30 sep. 2021	**9e VGR** 2 dec. 2021
Aantal ouders aangemeld voor gesprek (cumulatief)	Nb	nb	316	348	380	514	610	692	799*
Aantal individuele gesprekken gevoerd (cumulatief)	Nb	nb	88	171	218	294	391	493	554*

**Peildatum 2 december 2021*

Activiteiten om gedupeerden te bereiken

Inmiddels hebben bijna 50.000 ouders zich aangemeld bij UHT. Echter, op basis van data-analyse, weet ik dat dit niet alle ouders zijn die vermoedelijk gedupeerd zijn door problemen met de kinderopvangtoeslag. Er zijn nog ongeveer 4.500 à 5.000 ouders die mogelijk betrokken zijn geweest bij een CAF-zaak, die vergelijkbaar is gesteld aan de CAF-11 zaak of onterecht geen betalingsregeling zijn aangeboden (Opzet/Grove schuld). In 2020 zijn deze ouders middels een brief en een herinnering aangeschreven, maar zij hebben nog niet gereageerd. Ik blijf mij inzetten om deze groep ouders te bereiken, zodat zij in aanmerking kunnen komen voor compensatie en herstel. Ik ben me ervan bewust dat er mogelijk redenen zijn waarom zij zich nog niet hebben aangemeld. Het is daarom mijn ambitie om ook deze ouders op een persoonlijke manier te benaderen, want juist met een persoonlijke benadering hoop ik hen alsnog te kunnen overtuigen zich aan te melden bij UHT voor de eerste toets. Op dit moment breng ik de mogelijkheden in kaart die passend zijn. In de aankomende voortgangsrapportages zal ik u informeren over de aanpak en u een update geven over de ouders die zich nog niet hebben aangemeld.

Serviceteam

Het serviceteam is na de vorige VGR tot en met 22 november 27.079 keer gebeld. Hiervan konden 26.152 gesprekken worden beantwoord (bereikbaarheid van 97%). Dit laat zien dat ouders het serviceteam goed kunnen bereiken. Ouders kunnen ook gebruik maken van de optie om teruggebeld te worden door het serviceteam. Via de website kan een ouder een

terugbelafspraak plannen waarbij het gewenste terugbeltijdstip tot op 15 minuten nauwkeurig aangegeven kan worden. Daarnaast neemt het serviceteam ook proactief contact op met ouders, bijvoorbeeld om hen te (voor)informeren over het versturen van de verklaring geen fraudeur, of om navraag te doen over gewenste informatie en documenten bij aanvragen voor inzage in dossiers. Ook wanneer blijkt dat er bijvoorbeeld een lichte vertraging is bij de eerste toets. neemt het serviceteam contact op met de ouders om te laten weten wanneer de toets wel plaatsvindt.

Webinars
In een ouderwebinar op 13 oktober jl. is een update gegeven over de resultaten en planning, de pilots integrale beoordeling en de herijking van het herstelproces. Ook was er een korte update over de publieke en private schuldenregeling en de werkwijze van CWS en BAC. Opnieuw was het aantal kijkers (302) minder hoog dan bij eerdere webinars. De algemene waardering voor het webinar was een 7,2. Vanwege het teruglopend aantal kijkers en de wens ouders te informeren over onderwerpen die voor hen op dat moment van belang zijn, is besloten in het vervolg alleen nog ouderwebinars te organiseren over specifieke onderwerpen. Daarbij moet voldoende ruimte zijn voor de behandeling van vragen van ouders. Gedacht wordt aan onderwerpen zoals schulden, kindregeling, ex-partnerregeling, ouders in het buitenland en andere toeslagen. Om ouders tussentijds te blijven informeren over actuele ontwikkelingen en de voortgang wordt gewerkt aan een nieuw format: herstelnieuws, een maandelijks videobericht met een toelichting op actuele ontwikkelingen.

Overige activiteiten
Verder blijft UHT werken aan initiatieven om de dienstverlening aan en het contact met ouders te verbeteren. Ook biedt de website vanaf 1 november meer inzicht in de voortgang van het herstel op de nieuwe pagina 'Feiten en cijfers herstel Kinderopvangtoeslag'[18]. De cijfers worden wekelijks geactualiseerd en verdere uitbreiding van de pagina vindt komende tijd plaats. Daarnaast willen we onze aanwezigheid op social media (Twitter, Facebook en LinkedIn) verder uitbouwen de komende periode, niet alleen om via deze kanalen ouders proactief te informeren over actuele ontwikkelingen in het herstelproces, maar ook om te horen wat er speelt en vragen te beantwoorden (online woordvoerderschap). Op de korte termijn staat een Facebook Live event gepland (medio december) waarin ik in gesprek ga met ouders over de herijking en gevolgen hiervan voor ouders.

1.8. Ouders met een boete of strafrechtelijke veroordeling

Bij een deel van de ouders die zich hebben gemeld als gedupeerde is in het verleden een vergrijpboete opgelegd of heeft een strafrechtelijke veroordeling plaatsgevonden. Aan deze groep ouders is eerder toegelicht dat zij niet in aanmerking komen voor de Catshuisregeling. Omdat deze ouders dus geen eerste forfaitaire compensatie konden krijgen, worden deze dossiers nu eerder integraal beoordeeld.

In de gevallen waarbij er sprake is van een vergrijpboete of een strafrechtelijke veroordeling kan UHT alleen bepalen of en in welke mate de ouder gedupeerd is als er ook gebruik wordt gemaakt van informatie over deze boete of veroordeling. Deze ouders kunnen bijvoorbeeld over (een deel van) de periode gedupeerd zijn door de hardheid van het stelsel en/of institutionele vooringenomenheid, maar het kan ook zijn dat in bepaalde situaties fraude aan de orde was.

Voor de vergrijpboetes beschikt UHT inmiddels over de benodigde informatie. Van de in totaal 288 ouders met vergrijpboetes die zich voor 15 februari 2021 hebben gemeld, zijn

[18] https://services.belastingdienst.nl/toeslagen-herstel/dashboard-kinderopvangtoeslag/

210 dossiers opgepakt voor integrale beoordeling. De laatste 78 van deze groep worden nog dit jaar opgepakt en naar verwachting begin 2022 afgerond. De tot nu toe 189 dossiers van de ouders met vergrijpboetes die zich na 15 februari 2021 bij UHT hebben gemeld worden begin 2022 opgepakt en naar verwachting in het eerste kwartaal van 2022 afgerond. Om er voor te zorgen dat deze groep ouders zo snel mogelijk integraal wordt beoordeeld is het team van PZB-ers en beoordelaars uitgebreid.

Het eerste beeld van de 50 dossiers met vergrijpboetes waarvan de beoordeling is afgerond, is dat 49 van deze ouders in aanmerking komen voor compensatie. Dat is veel meer dan gemiddeld bij alle ouders die zich hebben gemeld. Ouders komen voor compensatie in aanmerking met name doordat nu onvoldoende kan worden nagegaan of de boete destijds conform wet- en regelgeving is opgelegd of dat met de kennis van nu sprake van een grondslag voor het opleggen van een boete ontbreekt. Dat laatste is bijvoorbeeld het geval als ouder een boete opgelegd heeft gekregen wegens het niet (tijdig) reageren op vragenbrieven van BD/T en de ouder nu aannemelijk heeft verklaard deze brieven nooit ontvangen te hebben.

Bij ouders die strafrechtelijk zijn veroordeeld kost het nog steeds veel moeite om alle benodigde informatie te verzamelen. UHT heeft inmiddels een aantal van deze dossiers opgepakt om meer duidelijkheid te krijgen over welke informatie nodig is, waar deze informatie zich kan bevinden, zoals OM, rechtbanken en FIOD, en hoeveel tijd een zorgvuldige beoordeling kost. Hieruit is gebleken dat de benodigde informatie zich niet steeds in dezelfde documenten bevindt en dat door tijdsverloop in diverse dossiers stukken moeizamer te verkrijgen zijn. We hebben dan ook geconstateerd dat het niet mogelijk is om de dossiers op gestandaardiseerde wijze te beoordelen. Ieder geval zal apart moeten worden beoordeeld aan de hand van de specifieke omstandigheden van dat geval en de informatie die in het betreffende dossier beschikbaar is. Dat maakt dat UHT nog maar enkele dossiers heeft kunnen afronden.

Om de behandeltijd voor ouders te verkorten, starten we deze dossiers nu met een vooronderzoek. Pas als voldoende informatie voor een volledige beoordeling beschikbaar is, zal het dossier aan een persoonlijk zaakbehandelaar worden opgeleverd om in behandeling te nemen en contact op te nemen met de ouder. Om deze dossiers vanaf januari in grotere aantallen op te kunnen pakken wordt een extra team van PZB-ers en beoordelaars die ervaring hebben met strafrecht ingezet. UHT streeft ernaar om al deze 367 dossiers in het eerste kwartaal van 2022 op te pakken en dan zo snel als mogelijk is af te ronden. Gelet op het feit dat slechts enkele dossiers volledig zijn beoordeeld kan nog geen algemeen beeld worden gegeven. In uitzonderlijke gevallen is bij gebrek aan de benodigde informatie alleen op basis van het verhaal van de ouders beoordeeld. Vooralsnog doen we dat alleen als we eerst hebben geprobeerd om de informatie wel te verkrijgen.

1.9. Fouten en herstelacties

Er wordt hard en met hoge werkdruk gewerkt aan de uitvoering van de hersteloperatie om zoveel mogelijk gedupeerde ouders zo goed mogelijk te helpen. Daarbij gaan helaas soms zaken mis of anders dan verwacht of gepland en kunnen fouten ontstaan. Hoe zeer ik fouten ook betreur, ze zijn helaas niet altijd te voorkomen. Waar ze wel voorkomen wil ik daar volledig transparant over zijn en ze zo snel mogelijk herstellen. Zie hieronder het overzicht.

Sinds de 8e VGR is er een fout met betrekking tot een verkeerde datum van de pauzeknop in communicatie-uitingen geconstateerd:

- In artikel 49.1 van de Awir is geregeld dat gedupeerde ouders gedurende 1 jaar beschermd zijn tegen het executeren van beslaglegging vanwege schulden. Deze bescherming wordt aan burgers (en partners) schriftelijk bevestigd nadat zij minimaal

€30.000 hebben ontvangen (pauzeknop-brief). Bij 26.000 burgers die na 12 februari minimaal €30.000 uitbetaald hebben gekregen is in hun brief de datum van 12 februari vermeld, terwijl de datum van de dag vóór de betaaldatum van de €30.000 had moeten worden vermeld. Voor deze burgers betekent dit dat de pauzeknop langer geldt dan in de brief staat vermeld. Oorzaak van de *damage* was menselijk handelen: bij de totstandkoming van de 'pauzeknop-brief' en andere communicatie-uitingen is onterecht in alle gevallen dezelfde datum (van 12 februari 2021) gebruikt. Dit had niet gemoeten. Alle communicatie-uitingen zijn direct aangepast. Op de website is verdere uitleg hierover opgenomen. Burgers krijgen hier nu geen brief over, maar ontvangen wel een brief als hun pauzeknop bijna afloopt. Hierin staat de juiste datum.

Terugkoppeling
Daarnaast heb ik in de vorige voortgangsrapportage aangegeven dat naar schatting 100-200 ouders die al integraal zijn beoordeeld mogelijk onvolledig zijn geïnformeerd over querylijsten waar zij mogelijk met een dubbele nationaliteit opstonden. Ondanks dat dit geen invloed heeft gehad op de uitkomst van hun integrale beoordeling, vind ik het belangrijk om ouders hierover te informeren. Dat doen we via de website. Op een speciale pagina van de website van Toeslagen Herstel wordt uitgebreide uitleg gegeven over de gegevens die zijn vastgelegd op deze querylijsten en wat dit voor ouders betekent.

2. Herstelbeleid en onderzoek

2.1. Aanvullende herstelregelingen en programma

Zoals aangegeven in de voorgaande Voortgangsrapportages bieden de bestaande oplossingen nog niet voor alle gedupeerden herstel. In dit hoofdstuk deel ik met u de voortgang voor de voorgestelde oplossingen voor herstel van kinderen (programma 'Leven op de rit'), ex-partners, gedupeerden van andere toeslagen (hierna andere toeslagen) en ouders in het buitenland. Over de uitwerking van deze aanvullende oplossingen is uw Kamer op 29 oktober 2021 geïnformeerd. Uw Kamer heeft hierover schriftelijke vragen gesteld die u op 29 november jl. zijn toegezonden. We gaan nog met uw Kamer in gesprek over deze uitwerking in het wetgevingsoverleg en het commissiedebat 6 en 16 december. Wij werken ondertussen verder aan het proces om de aanvullende regelingen verder uit te werken, op te nemen in wetgeving, te toetsen op uitvoerbaarheid (zowel per regeling als integraal), voor te bereiden en uit te voeren.

Voor gestart kan worden met de daadwerkelijke uitvoering van de regelingen, moeten de uitvoerders van elk van de regelingen bepaald worden. Zij krijgen immers de opdracht om, op grond van het ontwerp van de regeling, een grondige uitvoeringstoets uit te voeren. Het streven is dat de nieuwe regelingen beheerst, zorgvuldig en uiteindelijk ook zo snel mogelijk worden uitgevoerd. Bij het ontwerpen van de nieuwe regelingen is de tijd genomen voor een goed ontwerp om aan te sluiten bij het doel van deze regelingen. Deze tijd wil ik ook nemen voor de uitvoeringstoets en het opstarten van de uitvoering. Zoals eerder aangegeven blijven gemeenten een grote rol houden bij de ondersteuning op de vijf leefdomeinen aan ouders en kinderen. Zij blijven dan ook in de uitvoering van de regelingen deze belangrijke rol vervullen. Naast de gemeenten speelt de UHT een rol van belang. Zij kan vanuit verschillende bronbestanden komen tot een overzicht van gedupeerden en hen compenseren op grond van een ambtshalve toekenning. Ook kan de UHT waar nodig een handmatige toetsing doen. Hiermee verschilt de uitvoering van de aanvullende regelingen van de lopende uitvoering op de KOT. Dat leidt ertoe dat het uitvoeren van KOT en aanvullende regelingen door dezelfde uitvoerder zo min mogelijk met elkaar interfereert, en kennis en expertise binnen die organisaties juist wordt benut.

Dit leidt echter ook tot het dilemma dat enerzijds uitvoering door de UHT om praktische redenen in de rede ligt, maar anderzijds de uitvoeringscapaciteit van de UHT onder druk kan komen te staan. We zoeken daarom nadrukkelijk ook naar andere uitvoerders. Voor deze uitvoerders geldt eveneens dat zij binnen hun uitvoeringscapaciteit keuzes zullen moeten maken, indien de aanvullende regeling binnen afzienbare tijd uitgevoerd moet worden.

Dit overwegende stelt het kabinet voor de uitvoering van de regeling voor gedupeerden van andere toeslagen en de financiële component van de ex-partnerregeling bij UHT te beleggen. Daarnaast onderzoeken we mogelijkheden bij andere uitvoerders voor de uitvoering van de kindregeling.

Het kabinet wil benadrukken dat voor alle regelingen later in het proces rekening wordt gehouden met de resultaten van de uitvoeringstoetsen en met de herijking, alvorens tot besluitvorming en uitvoering over te gaan. Zodra de regelingen zijn geschreven, vraag ik de betrokken uitvoerders, in ieder geval de UHT en gemeenten, een uitvoeringstoets te doen. Daarnaast ben ik voornemens een overkoepelende uitvoeringstoets uit te laten voeren om het totaaleffect voor de uitvoering te beoordelen. Het duurt circa acht weken om deze toets uit te voeren, daarna ontvangt u deze en over de uitkomst ga ik graag met uw Kamer in gesprek, naar verwachting aan het eind van het tweede kwartaal van 2022.

2.1.1. Herstel voor kinderen

Het doel van het herstel voor kinderen is het erkennen van het leed van kinderen van gedupeerde ouders en het bijdragen aan een steun in de rug voor de toekomst voor deze kinderen. Vijf actielijnen vormen de basis van het programma: passende hulp via gemeenten, financiële tegemoetkoming, community, publicatie en meerjarige onderzoek. Met deze actielijnen hoopt het kabinet recht te doen aan het doel van het programma. In de brief van 29 oktober jl. is een verdere uitwerking gepresenteerd over een deel van de actielijnen. Onder andere over de doelgroep afbakening, financiële tegemoetkoming en passende hulp gemeenten (reikwijdte, peilmoment leeftijd, eigen regie, volgorde van uitbetalen). In deze brief gaf ik aan de mogelijkheden voor de uitvoering van de verschillende onderdelen van het programma te verkennen.

De uitvoering van de kindregeling bestaat uit drie onderdelen.

1. De ambtshalve verstrekking van een geldbedrag dat is gekoppeld aan de leeftijd van het kind van een gedupeerde ouder, bij voorkeur over te maken op rekening van het kind.
2. De individuele toetsing van aanvragen van kinderen die zichzelf als gedupeerde melden.
3. Brede ondersteuning, maatwerk naar de behoefte per kind op bijvoorbeeld zorg, financieel advies en opleiding.

De kinderen en jongeren hebben aangegeven de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de financiële tegemoetkoming (onderdeel 1 en 2) graag bij Belastingdienst/Toeslagen te beleggen, de Kamer heeft in de motie[19] Marijnissen echter de wens uitgesproken de uitvoering extern te willen beleggen. Om hier vorm aan te geven zijn de mogelijkheden uitgebreid onderzocht om de uitvoering van de kindregeling geheel dan wel gedeeltelijk bij een andere partij te beleggen. Uitvoerders hebben aangegeven dit niet te kunnen of dat andere taken prioriteit hebben. Dit onderzoek zetten we voort, waarbij we spreken met verschillende uitvoerders. Het in de inleiding geschetste dilemma van schaarse uitvoeringscapaciteit is hierbij een belangrijk aandachtspunt gebleken.

De komende periode gaan we – op basis van de adviezen van de kinderen en de actielijnen van *Leven op de rit* waarover ik uw Kamer in de vorige VGR informeerde – een concreet plan maken voor de niet-financiële hulp aan kinderen en jongeren, waaronder ook voor hen in schrijnende situaties. Hiertoe organiseren we sessies met kinderen en jongeren om zeker te stellen dat de plannen aansluiten bij hun behoeften. Kinderen denken hierbij aan ondersteuning op bijvoorbeeld traumaverwerking en schuldenproblematiek. We betrekken hierbij ook gemeenten, omdat zij belangrijk zijn bij de uitvoering. Het plan zal de eerder aangekondigde elementen bevatten: passende ondersteuning, hulplijn en community en een onderzoek. Bij de uitvoering van deze plannen wordt ook de community kind, jongeren, 18+ betrokken. Zoals uit de herijking blijkt, is aandacht voor emotioneel herstel essentieel. Dat kan alleen vorm krijgen als ouders en kinderen betrokken worden.

In ben voornemens u in de volgende VGR meer informatie te geven over uitkomst van mijn gesprekken met uitvoerders en de uitkomst van de uitvoeringstoets. Ik wil benadrukken dat het tot uitvoering brengen van de kindregeling binnen de aanvullende regelingen nog steeds mijn prioriteit heeft.

2.1.2. Ex-partners

Doel van de regeling voor ex-toeslagpartners is het erkennen van de gedupeerde ouders en het bieden van een passende oplossing. Voor de voorgestelde ex-partnerregeling komen ouders in aanmerking die zelf of via de zorg voor het eigen kind de effecten van de problemen bij toeslagen hebben ondervonden.

[19] Kamerstukken II, 2020/21, 35 510, nr. 20.

In de brief van 29 oktober jl. is een verdere uitwerking gepresenteerd over de contouren van de regeling. Het voorstel daarin is om gedupeerde ex-partners te erkennen, brede hulp te bieden vanuit gemeenten en ze te compenseren met een vast forfaitair bedrag bedoeld als tegemoetkoming voor materiele en immateriële schade. Is de gedupeerde ex-partner vervolgens van mening dat hij meer schade en schulden heeft dan dit bedrag, dan kan hij of zij juridisch ondersteund worden bij het indienen van een verzoek.

Ter voorbereiding verkennen we de opties voor de uitvoering van de verschillende onderdelen van de regeling. Specifiek gaat het hier om uitvoering van de financiële tegemoetkoming, de aanbesteding van een schadeaanpak inclusief juridische ondersteuning, de uitwerking van een schuldenaanpak voor schulden die KOT-gerelateerd zijn en de uitbetaling van een eventuele eindschikking.

UHT bereidt een uitvoeringstoets voor ten aanzien van de uitbetaling van de forfaitaire vergoeding van €10.000. Voor de uitvoering van de overige elementen van de aanpak wordt nog gezocht naar uitvoerders. Daarnaast verkennen we hoe een overkoepelende integrale uitvoeringstoets eruit komt te zien.

De voorgenomen schadeaanpak inclusief juridische ondersteuning, de uitwerking van een schuldenaanpak voor schulden die KOT-gerelateerd zijn en de uitbetaling van een eventuele eindschikking worden nog verder onderzocht.

Ik hecht eraan te benadrukken dat deze regeling verder uitgewerkt moet worden en op uitvoerbaarheid zal worden getoetst. Daarnaast wil ik opmerken dat de beoordeling van de ex-partner een afhankelijkheid met de beoordeling van de aanvrager heeft. Immers, een ex-partner kan pas volledig herstel geboden worden als blijkt dat deze ouder ex-partner is van een beoordeelde en gedupeerde aanvrager. Dit betekent dat er een bepaalde mate van gegevensuitwisseling plaats dient te vinden, waarover nog een privacy-toets zal plaatsvinden. In een volgende VGR zal ik u meer informatie geven over details van de regeling en de vooruitblik naar een mogelijk startmoment.

2.1.3. Andere toeslagen

Bij andere toeslagen - de huurtoeslag, de zorgtoeslag en het kindgebonden budget – zijn er deels dezelfde soort fouten gemaakt als bij kinderopvangtoeslag. Zo zijn bij andere toeslagen ook burgers afgewezen voor een persoonlijke betalingsregeling vanwege een onterecht opzet of grove schuld (O/GS)- label. Daarnaast is helaas ook sprake geweest van institutioneel vooringenomen handelen in CAF-zaken.

In de Kamerbrief van 29 oktober jl. heb ik u geïnformeerd over de vormgeving van de herstelregelingen bij andere toeslagen.[20] Het kabinet heeft gekozen voor twee regelingen naast elkaar, waarbij gedupeerden van institutionele vooringenomenheid 130% (100% van de onterecht terugbetaalde terugvordering en 30% compensatie) en gedupeerden van O/GS 30% compensatie ontvangen. Twee verschillende regelingen doet beter recht aan het verschil in de situaties bij institutioneel vooringenomen handelen en een O/GS-stelling. Bij een O/GS is de terugvordering namelijk in principe terecht, terwijl dat bij institutioneel vooringenomenheid niet het geval is. Uit een steekproef van UHT bij 150 burgers[21] met een O/GS stelling blijkt dat in geen van deze dossiers sprake is geweest van institutioneel vooringenomen handelen door Toeslagen. Vanwege het voor de herstelregeling benodigde brononderzoek, is het voorstel om de uitvoering van deze regeling plaats te laten vinden bij

[20] Kamerstukken II 2020-2021, 31066, nr. 912.
[21] UHT heeft minstens 50 O/GS-zaken per toeslagsoort (huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget) onderzocht op institutionele vooringenomenheid.

UHT, dat ook betrokken is geweest bij het voorbereiden van deze regeling. Met het oog op een goede uitvoerbaarheid van de regeling in samenhang met de andere regelingen die bij UHT zijn belegd is het streven dat de regeling beheerst, zorgvuldig en uiteindelijk ook zo snel mogelijk worden uitgevoerd. Van belang is daarom dat het merendeel van de gedupeerden die reeds bekend zijn bij Toeslagen ambtshalve kan worden benaderd. Daarmee kan aan de voorkant een goede inschatting worden gemaakt van de belasting voor de organisatie. Indien er veel handmatige toetsingen moeten plaatsvinden, brengt dit meer onzekerheid met zich mee. De aantallen burgers die mogelijk een verzoek zullen indienen voor een beoordeling van hun toeslag is daarbij een zorgpunt, zoals ook in de brief van 29 oktober jl. is aangegeven. Dit geldt zowel voor de burgers met een O/GS-label als burgers die om andere redenen een zorg hebben over een toeslag. Bij het toetsen van de uitvoerbaarheid van de regelingen wordt dit meegewogen. In afwachting van het debat met uw Kamer over de nieuwe regelingen wordt de regeling juridisch verder uitgewerkt. Een uitvoeringstoets zal, na het opstellen van de regeling, worden aangevraagd.

2.2. Uithuisplaatsing

Uit de analyse die het CBS op verzoek van het ministerie van JenV heeft gemaakt blijkt dat in de periode 2015-2020 in totaal 1.115 kinderen van gedupeerde ouders uit huis zijn geplaatst via een gerechtelijk traject . Op 30 december 2020 – het laatst beschikbare peilmoment – waren er 420 lopende uithuisplaatsingen[22]. Samen met de VNG en de partijen in de jeugdbeschermingsketen ontwikkelt het rijk een aanpak voor ondersteuning aan deze ouders en kinderen. Uw Kamer is hierover per brief geïnformeerd op 26 november jl.[23] De aanpak moet bijdragen aan de erkenning van het leed van de ouders en kinderen en bezien of herstel van de gezinssituatie wenselijk en mogelijk is. Bij uithuisplaatsingen is in bijna alle gevallen sprake van een opeenstapeling van problemen. Om de gronden voor de uithuisplaatsing weg te nemen is dan ook op meerdere gebieden ondersteuning nodig. De aanpak die ontwikkeld wordt gaat naast het al bestaande ondersteuningsaanbod vanuit het UHT en de gemeenten op de vijf leefgebieden (financiën, wonen, zorg, gezin en werk) voorzien in een landelijk onafhankelijk ondersteuningsteam voor deze gedupeerde ouders en kinderen. Dit ondersteuningsteam staat los van de organisaties in de jeugdbeschermingsketen en is er voor de ouders en uithuisgeplaatste kinderen. De kracht van dit ondersteuningsteam is dat het goed in staat is samen met ouders, kinderen en instanties integraal de vraagstukken te overzien en op die manier de ouders en kinderen te adviseren over de best te nemen stappen. Waar nodig zal de begeleider de ouders ook begeleiden bij de te nemen stappen richting de betrokken organisaties in de jeugdbeschermingsketen of de gemeente. Het herstel van de gezinssituatie kan hier het resultaat van zijn maar daar kunnen geen garanties over worden gegeven. Voorzien is dat ouders en kinderen die extra ondersteuning willen, zich straks kunnen melden bij het steunpunt in de gemeente. Zo hoeven ouders zich niet voor elk vraagstuk bij een ander loket te melden. Het gemeentelijke steunpunt kinderopvangtoeslag verifieert of de betrokken ouder aangemerkt is als gedupeerde en of er sprake is (geweest) van een uithuisplaatsing. Vervolgens zal het steunpunt ervoor zorgen voor een warme overdracht aan het landelijk ondersteuningsteam. Het streven is erop gericht dat de aanpak aan het einde van het eerste kwartaal 2022 gereed en operationeel is.

2.3. Samenloop herstel en schulden

In deze paragraaf geef ik graag toelichting over een tweetal zaken waar keuzes zijn gemaakt ten aanzien van de uitvoering dan wel waar aanvullend beleid voor nodig is.

---

[22] Kamerstukken II 2021-2022, 31066, nr.907.
[23] Kamerstukken II 2021-2022, 31066, nr. 921.

Reeds afbetaalde schulden
Via het beleidsbesluit uitbreiding Catshuisregeling Kinderopvangtoeslag en het besluit betalen private schulden, heb ik mijn voornemens om ook een oplossing te bieden voor ouders die compensatie hebben gebruikt voor het afbetalen van schulden geëxpliciteerd. In de 8e VGR heb ik toegezegd nu meer duidelijkheid te geven over de uitvoering deze regelingen. Ik heb besloten de uitvoering bij één uitvoerder te leggen, zodat er voor gedupeerde ouders één loket komt waar deze compensatie aangevraagd kan worden. Dit betekent dat ouders op één plek schulden kunnen aandragen die ze hebben afbetaald met de door hen ontvangen compensatie. De meerderheid van de aanvragen betreft naar verwachting private schulden. Daarom ben ik voornemens deze uitvoering bij SBN te beleggen. Ik heb dit verzoek bij SBN neergelegd. De komende tijd zal ik samen met hen nadere afspraken maken en een uitvoeringstoets doen. Naar verwachting kan de uitvoering in maart 2022 starten.

Zakelijke schulden
Zoals eerder gedeeld met uw Kamer, ben ik voornemens om ook zakelijke schulden op te lossen voor zover Europese staatssteunregels dat toelaten. Gezien de staatssteunregels is de uitvoering zeer complex. Ik doe mijn uiterste best om het op korte termijn mogelijk te maken dat we voor conform het geformuleerde beleid ook zakelijke schulden kunnen oplossen. Afhankelijk van de oplossing, zal ik u hier spoedig over informeren. Ik ben me ervan bewust dat dit haast heeft met het oog op het aflopen van het moratorium.

2.4. Visie op onrechtmatigheden en fraude

Ook in de hersteloperatie zijn er helaas risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik. Ik ben mij er zeer bewust van dat dit een ingewikkeld thema is. Immers, één van de oorzaken van de problemen waar ouders mee geconfronteerd werden, was overmatige aandacht en angst voor fraude bij kinderopvangtoeslagen. Herstel van vertrouwen betekent dan ook dat we een hersteloperatie inrichten met het startpunt dat we de ouders en andere partners (zoals schuldeisers) vertrouwen. Dat gezegd hebbende kan vertrouwen alleen hersteld worden als ik ook oog heb voor de risico's op misbruik en deze serieus neem.

De afgelopen periode zijn er vanuit verschillende partijen signalen van mogelijk misbruik en oneigenlijk gebruik naar boven gekomen. In sommige gevallen kan ik hier goed naar handelen. Zo worden schulden die zijn ontstaan ten gevolge van fraude bijvoorbeeld niet vergoed. In andere situaties is het signaal en het handelingsperspectief minder duidelijk. Daarom heb ik gevraagd een inventarisatie te maken van het type signalen en de frequentie waarop deze voortkomen.

Voor een verdere invulling van beleid en uitvoering, wil ik een goede balans vinden tussen uitgaan van vertrouwen en oog voor risico's op misbruik. Dat is één van de belangrijkste lessen die wij kunnen leren van de problemen bij kinderopvangtoeslag. Daarom heb ik de Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag (BAK) om advies gevraagd. De BAK gaat ons helpen bij het vormgeven van een nieuw afwegingskader welke ons moet helpen om op passende wijze om te gaan met risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik. Ik hoop dit kader mee te kunnen sturen met de komende VGR. Dan zal ik ook dieper ingaan op de signalen die ik tot nu heb ontvangen, hoe ik hier tot nu toe mee omga en hoe ik het afwegingskader in de toekomst wil toepassen.

2.5. Ouders in het buitenland

Afgelopen weken is ingezet op het uitwerken van de kaders voor ondersteuning van ouders in het buitenland en het beter in beeld krijgen van de doelgroep van

gedupeerde ouders en gezinnen die buiten Nederland wonen. Deze voorgestelde richtingen zijn onder voorbehoud van de bijbehorende uitvoeringstoetsen en parlementaire budgettaire goedkeuring.

Omvang en bereik
Het serviceteam van UHT heeft telefonische gesprekken gevoerd met ruim 70 ouders die in het buitenland wonen over hun situatie, hun gezinssamenstelling, de problemen die mensen ervaren en of er een wens is om terug te keren naar Nederland. De inzichten worden gebruikt bij de uitwerking van het beleid voor deze doelgroep. Daarnaast zijn er nieuwe gegevens opgeleverd waardoor er meer inzicht is in de totale groep ouders die zich vanuit het buitenland heeft gemeld bij UHT.
Bij publicatie van de 8e VGR eind september hadden 2.068 ouders zich vanuit het buitenland bij het UHT gemeld voor de eerste toets. Inmiddels[24] is dat aantal gestegen tot 2231 aanmeldingen vanuit het buitenland. Vanaf eind augustus zijn er vanuit het buitenland maandelijks ongeveer 100 nieuwe aanvragen binnengekomen. Voor ruim 1600 ouders is de eerste toets afgerond, 737 ouders zijn daarbij als gedupeerde aangemerkt. De integrale behandeling is voor 90 ouders in het buitenland afgerond, 217 ouders hebben een PZB-er en zitten in het proces voor integrale behandeling en 894 ouders in het buitenland wachten op hun beoordeling, De meeste aanvragen komen van ouders die wonen in België (998), Curaçao (282),Groot-Brittannië (197), Duitsland (185), Turkije (115) en Suriname (55).

Brede ondersteuning
Uit de telefoongespreken van UHT met ouders in het buitenland weten we dat de persoonlijke situatie van gedupeerde ouders en gezinnen sterk verschilt. Dit geldt ook voor de behoefte aan hulp bij herstel en of er een wens is om terug te keren naar Nederland. Dit maakt maatwerk en persoonlijk contact belangrijk. Voor de ondersteuning van deze doelgroep ben ik voornemens om een specifiek ondersteuningsteam voor ouders in het buitenland (OTB) in te zetten. Het voornemen is om de werkwijze van dit team zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de brede ondersteuning die door Nederlandse gemeenten aan hun gedupeerde inwoners wordt gegeven en dat er voor elke ouder/gezin die daar behoefte aan heeft door het OTB een plan wordt opgesteld voor ondersteuning bij herstel en het treffen van voorbereidingen bij een eventuele terugkeer naar Nederland.

Het is van belang dat we deze doelgroep de juiste brede ondersteuning kunnen bieden. Het voorstel is om deze taken buiten de overheid in te kopen via een rechtmatig inkooptraject omdat er geen bestaande capaciteit is bij betrokken departementen of gemeenten om dit op te kunnen pakken. De wens is om zo snel als mogelijk te kunnen starten met dit team voor ouders in het buitenland en het proces voor inkoop eind dit jaar op te starten. De additionele uitvoeringskosten die samenhangen met het inzetten van het ondersteuningsteam voor ouders in het buitenland zullen in 2022 binnen artikel 13 van begroting IX worden opgevangen.

Ik ben daarnaast aan het onderzoeken of ik ouders en gezinnen die willen terugkeren kan ondersteunen in de kosten voor de reis en de verhuizing. De krapte op de woningmarkt is dusdanig groot dat het vinden van passende huisvesting in Nederland niet gemakkelijk zal zijn. Gemeenten zullen hierin een lokale afweging moeten maken op basis van urgente problematiek, net zoals zij dat doen voor andere woningzoekenden met urgente problematiek. Dit zal ertoe leiden dat er niet voor ieder gezin direct passende huisvesting beschikbaar is. Het voorstel is dat het OTB en

[24] UHT Peildatum 17-11-2021.

gemeenten hierin gezamenlijk optrekken. De ondersteuning op dit vlak wordt nog verder uitgewerkt en behoeft bijbehorende uitvoeringstoetsen, waarbij de uitvoeringstoets ook nog tot een andere aanpak kan leiden.

Voor gedupeerde ouders in het buitenland staan tevens de regelingen en programma's open die zijn uitgewerkt voor alle gedupeerden. Het gaat dan om acute hulp/noodhulp, de schuldenaanpak (privaat en publiek, in Nederland en in het buitenland), de kindregeling en inzet gericht op emotioneel herstel en lotgenotencontact. De Belastingdienst Caribisch Nederland (BCN) op Bonaire stelt capaciteit beschikbaar om gedupeerde ouders die wonen op Bonaire, Saba en Sint Eustatius te ondersteunen. Ik streef ernaar dat de mate van ondersteuning vanuit BCN vergelijkbaar is met de brede hulp voor gedupeerde ouders in Europees Nederland.

Voortgang
Ik stuur u zo spoedig mogelijk de inhoudelijke en organisatorische uitwerking toe in lijn met de Motie Azarkan[25] en de Motie Kat[26]. Naast de taken van het ondersteuningsteam voor ouders in het buitenland zal ik daarbij ingaan op de afbakening van de doelgroep, de juridische uitwerking en de voorgestelde regelingen waarop gedupeerde ouders in het buitenland een beroep kunnen doen, het gaat dan zowel om de groep die wil terugkeren naar Nederland als om de groep die in het buitenland wil blijven. De budgettaire gevolgen zullen dan ook ter autorisatie aan uw Kamer worden voorgelegd. Ik hecht eraan te benadrukken dat het kabinet pas zal starten met de uitvoering, het aangaan van verplichtingen en het doen van uitgaven nadat het parlement heeft ingestemd met de begrotingswetten waarin de voorstellen zullen worden opgenomen. Dit betekent, met andere woorden, dus ook dat bovengenoemde voorstellen tot aan het moment van parlementaire instemming niet beschouwd dienen te worden als een verplichting in de zin van artikel 2.14 van de Comptabiliteitswet 2016. Hiermee vertrouwt het kabinet erop het budget- en informatierecht van het parlement volledig te respecteren.

2.6. Emotioneel en immaterieel herstel

Voor veel ouders is de impact van de problemen met toeslagen op hun leven groot. Uit het Motivaction-onderzoek onder 1.000 gedupeerde ouders blijkt dat de impact op hun welzijn voor 40% van de ouders nog (zeer) groot is. Emotioneel herstel neemt in de herijking dan ook een centrale rol in, zoals uw Kamer verzocht heeft[27].

Emotioneel herstel is tot nu toe geen expliciet onderdeel van het huidige herstelproces. Voor een deel van de ouders is het ontvangen van financiële compensatie een belangrijke stap in de erkenning van het leed dat is veroorzaakt, maar dat is niet voldoende. Ouders geven aan behoefte te hebben aan erkenning van de gemaakte fouten, als eerste stap in het herstel. Dit betekent dat er behoefte is aan excuses (zowel van de belastingdienst als de politiek), maar erkenning gaat ook over de mogelijkheid om bij de start van het traject en op andere momenten hun verhaal te kunnen doen. Daarnaast wil men niet een nummer in het proces zijn, maar persoonlijk contact, met een duidelijk proces, hulp op maat en de mogelijkheid tot meer regie vanuit ouders.

Ondanks dat emotioneel herstel nu geen centrale rol heeft, gebeurt er al veel:

- PZB'ers vervullen een belangrijke rol door het bieden van een luisterend oor en door ouders zoveel mogelijk duidelijkheid te geven.

[25] Kamerstukken II, 2020/21, 31006, nr. 842.
[26] Kamerstukken II, 2020/21, 31006, nr. 830.
[27] Kamerstukken II, 2020/21, 31066, nr. 843.

- De vier eerdergenoemde pilots "Betekenisvol herstel" laten positieve resultaten zien.
- Slachtofferhulp Nederland heeft op dit moment 137 gedupeerde ouders geholpen met emotioneel herstel.
- Het Brede Hulp Team van UHT en de brede hulp die gemeentes bieden leveren een belangrijke bijdrage aan emotioneel en immaterieel herstel.

Kortom, er is het nodige in gang gezet, maar het aanbod is te versnipperd.

In de herijking neemt emotioneel herstel een centrale plek in. Als onderdeel van de herijking hebben wij – naast ouders – vele organisaties gesproken die expertise hebben op het terrein van emotioneel herstel. Dit gebeurde in individuele gesprekken en in twee herijkingsdagen. Daarnaast organiseerde verschillende maatschappelijke organisaties bijeenkomsten met ouders, organisaties en andere betrokkenen. Voor een overzicht van de betrokken partijen, verwijs ik u naar een brief over de herijking. Uit deze gesprekken en bijeenkomsten, komt duidelijk naar voren dat ouders behoefte hebben aan zowel collectief emotioneel herstel, als persoonlijk emotioneel herstel. Het voorgenomen beleid ten aanzien van het persoonlijke emotionele herstel en onderdelen van het collectieve herstel, zijn verder uitgewerkt in de brief over de herijking. Ten behoeve van collectief herstel zijn de volgende onderdelen in gang gezet:

Excuusbrief en verklaring geen fraudeur
In oktober kreeg een eerste groep ouders een excuusbrief van het kabinet en een verklaring dat zij niet gefraudeerd hebben met de kinderopvangtoeslag. In november zijn we gestart om alle ouders die € 30.000 hebben ontvangen, de excuusbrief en verklaring te sturen. Dit zullen we bij alle andere ouders waarvan gedupeerdheid is vastgesteld, blijven doen.

Lotgenotenondersteuning
Veel ouders geven aan behoefte te hebben aan ondersteuning door lotgenoten. Bijvoorbeeld om met iemand te praten die hetzelfde heeft meegemaakt. Hiervoor willen we lotgenoten-ondersteuning inrichten. We willen deze ondersteuning op drie verschillende niveaus inrichten:
- Landelijk niveau: Een centrale lotgenotentelefoonlijn waar gesproken kan worden over ervaringen.
- Gemeentelijk niveau: denk aan lotgenoten die aansluiten bij bijeenkomsten die voor gedupeerde ouders georganiseerd worden om hen te ondersteunen.
- Individuele hulp: bijvoorbeeld ondersteuning bij het bezoeken van instanties.

Ouders die lotgenotenondersteuning geven hebben zelf inmiddels hun compensatie ontvangen en worden begeleid in het geven van ondersteuning. Middels lotgenotencontact wordt beoogd een aantal functies te vervullen:
- Het delen van ervaringen: het kunnen delen van ervaringen kan een positieve bijdrage aan het herstelproces leveren.
- Gehoord voelen en erkenning krijgen. Het luisterend oor van lotgenoten kan eraan bijdragen dat ouders zich gehoord en erkend voelen.
- Ondersteuning: ouders kunnen middels lotgenoten extra ondersteund worden gedurende het proces, bijvoorbeeld door lotgenoten die meegaan naar gesprekken met instanties.
- Een signaalfunctie: lotgenotencontact kan inzicht bieden in de behoeften die ouders hebben en de vragen die onder ouders leven.

Het inrichten van deze ondersteuning doen we in twee stappen: omwille van de continuïteit van het contact dat gedupeerde ouders reeds hebben met lotgenoten loopt er een inkooptraject voor een beperkte opdracht buiten de daarvoor geldende wettelijke kaders

(omvang ca. € 0,5 mln.). Dit betekent dat de gunning van deze beperkte opdracht onrechtmatig zal zijn. Dit onrechtmatig gunningstraject is een uiterst redmiddel, waartoe is besloten omdat het vormgeven van een aanbesteding en het gunningsproces voor het inrichten van een structurele voorziening een lange doorlooptijd kent. Daar willen we de gedupeerde ouders niet op laten wachten. Parallel wordt het traject naar het vormgeven van een structurele voorziening ingezet, die uiteraard wel op een rechtmatige wijze tot stand zal komen.

2.7. Overige beleidsonderwerpen

Beroepsdossiers
Medio 2019 zijn van circa 9000 beroepsdossiers de dossierstukken abusievelijk vroegtijdig vernietigd. Hiervan is melding gemaakt bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Ook heeft het onderdeel uitgemaakt van het onderzoek van de Inspectie voor Overheidsinformatie en Erfgoed naar de informatiehuishouding van Toeslagen. Met het oog op de zorgplicht voor de informatiehuishouding heeft Toeslagen de Raad van State en de Rechtbanken verzocht om een kopie van de vernietigde dossierstukken te mogen ontvangen van de ouders die in de doelgroep van de herstelorganisatie kinderopvangtoeslag vallen. Kopieën van dossiers van de Raad van State en Rechtbank Oost Brabant zijn inmiddels ontvangen. Van de overige rechtbanken worden deze voor het einde van het jaar verwacht.
Oudertevredenheidsonderzoek
Vanaf eind augustus t/m begin november zijn er meerdere oudertevredenheidsonderzoek uitgevoerd over verschillende onderwerpen. In al deze onderzoeken zijn op verzoek van de motie Azarkan/Van Raan vragen gesteld aan ouders over hun vertrouwen in de overheid.[28] Hierbij worden ouders onder andere de volgende drie vragen voorgelegd welke beantwoord kunnen worden op een schaal:

1. Ik vertrouw erop dat de overheid mij juist en eerlijk behandelt. Mogelijke antwoorden: schaal van “zeer oneens” tot “zeer eens”;
2. Hoe de Belastingdienst zich nu opstelt is een kleine maar eerste stap om weer een beetje vertrouwen in de overheid te krijgen. Mogelijke antwoorden: schaal van “zeer oneens” tot “zeer eens”;
3. Mijn vertrouwen in de overheid is de afgelopen 4 maanden. Mogelijke antwoorden: schaal van “sterk afgenomen” tot “sterk toegenomen”.

Uit de kwalitatieve onderzoeken uitgevoerd onder 167 ouders volgen indicatieve resultaten. Deze resultaten wijzen in brede lijn op een daling van het vertrouwen in de overheid, waarbij dit negatieve sentiment bij de helft van de ouders leeft. Bij ongeveer een derde van de ouders is er een stijging zichtbaar als gevolg van de opstelling van de Belastingdienst als eerste stap naar vertrouwen richting de overheid, echter blijft bij deze groep de positieve ontwikkeling van het vertrouwen nog achter.

FSV-registratie
In de brief van 25 maart jl.[29] is uitgelegd dat de ouders in de hersteloperatie kinderopvangtoeslag geen brief krijgen als zij in FSV geregistreerd stonden, en dat zij in plaats daarvan door hun persoonlijk zaakbehandelaars benaderd zullen worden. Om sneller te kunnen informeren is nu besloten om ouders – met en zonder persoonlijk zaakbehandelaar – te gaan informeren. Ouders krijgen eerst een telefonische vooraankondiging en daarna een brief. Hierin staat de reden van registratie vermeld. Naar verwachting vindt het informeren plaats in het eerste kwartaal van 2022. Eventuele FSV-registratie wordt door PZB-ers opgenomen in het dossier en meegenomen in de integrale

[28] Kamerstukken II, 2020/21, 35510, nr. 65.
[29] Kamerstukken II, 2020/21, 31066, nr. 802.

beoordeling. Op vrijdag 3 december 2021 komt het onderzoeksrapport van PricewaterhouseCoopers uit over de effecten van FSV op toeslaggerechtigde burgers die door de toenmalige directie Toeslagen van de Belastingdienst zijn geregistreerd in FSV.

Invorderingsbeleid reguliere toeslagen
Op 15 januari 2021 is in de kabinetsreactie op het rapport van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag toegezegd de invorderingsstrategie tegen het licht te houden. Vanuit de missie en visie kiest Toeslagen voor een strategie waarin de burger altijd centraal staat en waarin we er alles aan doen om te voorkomen dat burgers (verder) in de problemen komen. Het terugbetaal- en invorderingsproces mag er namelijk nooit voor zorgen dat mensen vitale voorzieningen waar toeslagen voor bedoeld zijn, niet kunnen betalen. Ik informeer u nog voor de kerst over de uitgangspunten van Toeslagen voor de invorderingsstrategie en over de aanpak voor de opstart van de gepauzeerde invorderingen.

Dwangsommen bij niet-tijdig beslissen door Belastingdienst/Toeslagen

Verbeuren van dwangsommen
In de 8e VGR is uw Kamer reeds geïnformeerd dat er opnieuw gekeken zou worden naar het standpunt in de vraag of UHT een dwangsom verschuldigd is bij niet-tijdig beslissen. In de tweede Nota van wijziging op de vaststelling van de begrotingsstaat van het ministerie van Financiën (IXB) en de begrotingsstaat van Nationale Schuld (IXA) voor het jaar 2022[30], heb ik uw Kamer vervolgens geïnformeerd dat de, op dat moment voorlopige, conclusie was dat UHT die wel verschuldigd is. Daarmee voorzag ik in lijn met die conclusie dat UHT deze zou gaan betalen. Deze conclusie is nu definitief, ondanks dat in de eerste rechterlijke uitspraken UHT niet is verplicht tot het uitkeren van dwangsommen. Hieronder geef ik aan hoe ik tot deze conclusie ben gekomen en wat vervolgens de uitvoering en financiële gevolgen zijn.

Als een bestuursorgaan niet binnen de wettelijke termijn beslist, kan een belanghebbende haar in gebreke stellen op last van een dwangsom. Dit is geregeld in de Algemene wet bestuursrecht (Awb). In bijzondere wetgeving kan daarvan worden afgeweken. De Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) kent in hoofdstuk 2 een eigen regeling voor dwangsommen waarin staat dat de dwangsom niet van toepassing is op beschikkingen van de Belastingdienst/Toeslagen, behoudens de tegemoetkomingen. Hoofdstuk 2 van de Awir, en daarmee deze bijzondere dwangsomregeling, ziet op de uitvoering door het bestuursorgaan Belastingdienst/Toeslagen van inkomensafhankelijke regelingen (artikel 11). De herstelregelingen hangen weliswaar samen met de uitvoering van een inkomensafhankelijke regeling (de kinderopvangtoeslag) en zijn opgenomen in de Awir, maar voldoen strikt genomen niet aan de definitie van inkomensafhankelijke regeling in artikel 1 van de Awir. Daarmee is de vraag gerezen of hoofdstuk 2 van de Awir van toepassing is op de uitvoering door Belastingdienst/Toeslagen van de herstelregelingen in artikel 49 en verder van de Awir. Deze vraag is eerder bevestigend beantwoord maar is naar aanleiding van signalen uit de uitvoering opnieuw bezien. Thans wordt geconcludeerd dat de herstelregelingen geen inkomensafhankelijke regeling is waardoor de dwangsomregeling van toepassing is.

Uitspraken rechtbank
Ik merk op dat de rechtbank Noord-Nederland recentelijk (15 november 2021) twee uitspraken heeft gedaan waarbij zij oordeelt dat de dwangsomregeling uit de Awb niet van

[30] Kamerstukken II 2021-22, 35 925 IX, nr. 10.

toepassing is.[31] De rechter acht daarbij hoofdstuk 2 van de Awir, en daarmee de bijzondere dwangsomregeling, wel van toepassing. Hierbij gaat de rechter echter niet in op de vraag of hier sprake is van een inkomensafhankelijke regeling. Ik meen echter dat uit het oogpunt van rechtsbescherming voor gedupeerde ouders bij twijfel – waarvan nu sprake is – de voor ouders meest gunstige uitleg moet worden gekozen. Ik concludeer aldus dat UHT bij niet-tijdig beslissen na een ingebrekestelling een dwangsom verbeurt. De afgelopen maanden zijn de budgettaire en uitvoeringsgevolgen van deze ontwikkeling in kaart gebracht. Middels de eerder genoemde nota van wijziging op de Ontwerpbegroting van het ministerie van Financiën zijn reeds de naar verwachting benodigde middelen voor dwangsommen aan artikel 13 Toeslagen van de Financiënbegroting toegevoegd.

Algemeen
Op grond van de Awb is het noodzakelijk dat bij niet-tijdig beslissen UHT eerst in gebreke wordt gesteld alvorens een gedupeerde ouder aanspraak kan maken op een dwangsom.[32] Het is wettelijk noodzakelijk dat een ouder daarvoor een actieve handeling doet. Om de gedupeerde ouder daarbij zo veel mogelijk te ontlasten is UHT aan het kijken hoe dit proces zo laagdrempelig mogelijk kan worden vormgegeven. Voorzien wordt om dit proces vorm te geven met een standaardformulier waarmee ouders UHT in gebreke kunnen stellen. Deze formulieren zal UHT aan ouders opsturen wanneer de beslistermijn van de integrale beoordeling is verstreken. Voor overige aanvragen (bijvoorbeeld in het kader van bezwaar) kan de ouder het formulier downloaden van de site of opvragen bij het serviceteam. Door dit formulier aan UHT te versturen, stelt de ouder UHT formeel in gebreke (de wettelijk vereiste handeling) waarna ook de dwangsom gaat lopen. Uiteraard kan een gedupeerde ouder er ook voor kiezen om UHT op een andere wijze schriftelijk in gebreke te stellen.
Wanneer een ingebrekestelling door UHT is ontvangen, zal een medewerker beoordelen of UHT terecht in gebreke is gesteld door de gedupeerde ouder. Vervolgens zal de medewerker uitzoeken of UHT alsnog binnen de daarvoor gestelde termijn van twee weken, de beschikking kan nemen. Dit betekent niet dat de ouder automatisch direct wordt beoordeeld. Wel zal de medewerker bijvoorbeeld contact opnemen met de behandelaar van de aanvraag (bijvoorbeeld de PZB) om een signaal af te geven van de ingebrekestelling en na te gaan wat de stand van zaken is van de aanvraag. Indien UHT niet beslist binnen twee weken na de ontvangstdatum van de ingebrekestelling, zal UHT een dwangsom verschuldigd zijn voor elke dag dat het in gebreke is. De dwangsom bedraagt de eerste veertien dagen € 23 per dag, de daaropvolgende veertien dagen € 35 per dag en de overige veertien dagen € 45 per dag. Wanneer UHT geen besluit heeft genomen in de termijn dat de dwangsom loopt, is UHT een maximale dwangsom van €1.442 verschuldigd aan de ouder. De gedupeerde ouder zal vervolgens binnen twee weken een beschikking krijgen over het totaalbedrag dat aan dwangsommen is verbeurd. Nadat de beschikking op dwangsom aan de ouder is verstuurd, heeft UHT zes weken de tijd om de dwangsom uit te betalen.

Op dit moment wordt het bovenstaande proces en het betalingssysteem ingericht om de dwangsommen daadwerkelijk uit te betalen. Daarvoor zal ongeveer drie tot zes maanden nodig zijn. UHT zal derhalve niet in alle gevallen binnen de genoemde zes weken kunnen betalen. UHT is in deze gevallen mogelijk een klein bedrag aan wettelijke rente verschuldigd door het niet behalen van de termijnen. UHT is gestart met het inrichten van een betaalsysteem en de werving van de benodigde FTE om de verwachte ingebrekestellingen te behandelen.

[31] Rechtbank Noord-Nederland van 15 november 2021, zaak nr. LEE 21/2943; Rechtbank Noord-Nederland van 15 november 2021, zaak nr. LEE 21/2843.
[32] Dit geldt voor diverse aanvragen waarbij UHT niet-tijdig beslist.

Herstelactie
Ouders die UHT in het verleden in gebreke hebben gesteld hebben destijds een reactie ontvangen waarin werd aangegeven dat UHT op grond van de wet geen dwangsom verbeurt. Deze ouders zullen opnieuw (telefonisch) worden benaderd om uit te leggen dat ik nu tot een andere conclusie ben gekomen en UHT alsnog dwangsommen zal verbeuren. Zij zullen daarnaast een nieuwe beschikking op dwangsom ontvangen waarin de dwangsom alsnog wordt toegekend.

Budgettair
Op basis van de berekeningen van UHT is de verwachting dat UHT ca. 70 miljoen euro nodig heeft voor de uitbetaling van de dwangsommen en de uitvoeringskosten die daarmee gepaard gaan. De voornaamste verwachte reden voor het verbeuren van dwangsommen is het niet-tijdig beslissen op de integrale beoordeling en op de bezwaren van gedupeerde ouders. Deze meerkosten zijn middels een tweede Nota van Wijziging verwerkt in de Ontwerpbegroting 2022 van het ministerie van Financiën, die uw Kamer op korte termijn ter stemming in behandeling zal nemen.

Dwangsommen bij de rechter
Naast het verbeuren van een dwangsom biedt de Awb burgers de mogelijkheid om na een ingebrekestelling rechtstreeks – zonder voorafgaand bezwaar - beroep in te stellen bij de bestuursrechter om een beslissing af te dwingen. De rechter kan vervolgens een beslistermijn stellen en die vergezeld laten gaan van een dwangsom. Deze beslistermijn is normaliter 2 weken maar kan door de rechter worden verlengd indien de omstandigheden daarvoor aanleiding geven. Voor de dwangsom wordt veelal een bedrag van € 100 per dag met een maximum van € 15.000 gehanteerd. De hiervoor genoemde gerechtelijke uitspraken gaan ook in op deze dwangsom die bij de rechter wordt opgelegd. In die zaken heeft UHT nog geen beslissing genomen. De rechter overweegt bij de ene uitspraak dat een nieuwe beslistermijn van zes weken voldoende is, op straffe van de eerdergenoemde dwangsom. In de andere zaak heeft de rechter de termijn gehanteerd die UHT had aangegeven nodig te hebben. Indien die termijn niet wordt gehaald geldt eveneens de dwangsom.
Voorstelbaar is dat een laagdrempelige voorziening om UHT in gebreke te stellen ook leidt tot een toename van het aantal beroepen wegens niet-tijdig beslissen. UHT zal altijd het uiterste in het werk stellen om aan een rechterlijke uitspraak met de bijbehorende termijn tegemoet te komen. Er kan evenwel niet worden uitgesloten dat op enig moment een dwangsom zal worden verbeurd. Het voorgaande geldt temeer indien het aantal ouders dat met succes een beroep op de rechter doet toeneemt en de rechter daarbij een in verhouding korte beslistermijn stelt. Het is niet ondenkbaar dat UHT in een dergelijke situatie tegen de grenzen van de capaciteit gaat aanlopen.

Toeslagen heeft op dit moment onvoldoende budgettaire dekking voor de uitbetaling van grote aantallen van dit tweede type dwangsommen. Indien hiertoe de noodzaak ontstaat, zal op termijn een budgettaire wijziging in de vorm van een begrotingswet aan het parlement worden voorgelegd. Uiteraard zal ik het parlement actief (blijven) informeren over de verwachte gevolgen van deze ontwikkeling.

3. Organisatie Hersteloperatie

3.1. Versterking governance

Zoals reeds gemeld in de 8eVGR en per brief aan uw Kamer d.d. 9 september 2021 wordt de governance van de hersteloperatie versterkt. Onderdeel hiervan is het oprichten van een programma Directoraat-generaal Herstel. Dit programma DG zal vanuit een coördinerende rol de opgavegerichte en domeinoverstijgende aanpak van de hersteloperatie aansturen, in samenwerking met alle partijen die er bij betrokken zijn. De betrokkenheid van de verschillende departementen, de VNG en de diverse uitvoeringsorganisaties wordt hiermee verder verankerd. Het programma DG zal zowel verantwoordelijk zijn voor herstelbeleid als de regie op de keten van uitvoeringsorganisaties. Op dit moment wordt aan de oprichting gewerkt. De formele start van het programma DG is voorzien op 1 januari 2022. Op dit moment is er geen geoormerkt budget voor dit programma-DG beschikbaar. De eerste kosten zullen (tijdelijk) opgevangen worden binnen bestaande UHT-budgetten. Parallel wordt gezocht naar structurelere dekking. Hierover zal ik uw Kamer actief blijven informeren. Ook zal het parlement om goedkeuring gevraagd worden op eventuele begrotingswetwijzigingen die hieruit voortkomen. Bij de volgende VGR wordt een nieuwe stand van zaken gegeven.

3.2. Stand van zaken inrichting UHT

Sinds de vorige VGR is naast de prioriteit om gedupeerde ouders zo goed en zo snel mogelijk te helpen, ook de herijking van de werkwijze een belangrijk aandachtspunt binnen UHT. Er is verder gewerkt aan de verdere inrichting en versterking van de organisatie. In vergelijking met de 8e VGR zijn er in de afgelopen periode nieuwe, gekwalificeerde en gemotiveerde medewerkers UHT komen versterken. De personele bezetting is verder opgeschaald met 220 fte en komt nu uit, met als peildatum 30 november jl. op 1016 fte. Dit aantal kan maandelijks fluctueren, bijvoorbeeld door het aflopen van (inhuur)contracten. Ik hecht eraan toe te lichten dat UHT op dit moment over onvoldoende apparaatsbudget beschikt om dit capaciteitsniveau in 2022 en verder het gehele jaar te financieren. Hierover heb ik in paragraaf 1.1. (meerjarige planning) ook een en ander toegelicht. Desalniettemin acht ik dit capaciteitsniveau noodzakelijk om de doelstellingen van UHT in 2022 en verder te behalen. Ik zal uw Kamer zal hierover blijven informeren en om goedkeuring vragen op eventuele begrotingswetten waarmee vereiste budgettaire wijzigingen zullen worden verwerkt.

Op dit moment is 22% van het aantal fte interne medewerkers van (andere) onderdelen binnen de Belastingdienst en/of ministeries en is 78% afkomstig van externe leveranciers. De toename van het aantal medewerkers loopt nog niet volledig in de pas met de stijging van het aantal ouders dat zich heeft gemeld als mogelijk gedupeerde. Vanuit de Belastingdienstonderdelen CAP en KI&S werken er respectievelijk 150 fte en 60 fte voor UHT. Voor het onderdeel CAP is dit een toename van 22 fte ten opzichte van de vorige VGR.

Het uitstroompercentage binnen UHT is op dit moment 3,5%. Redenen voor uitstroom zijn onder andere het aflopen van (interne) detacheringen en de beëindiging van contracten van externen. Ook vertrekken er mensen bij UHT vanwege het ervaren van een te hoge werkdruk. Om medewerkers voor een langere tijd te behouden voor de organisatie zijn er initiatieven gestart om medewerkers een vast dienstverband aan te bieden bij de UHT. Dit is overigens geen uitbreiding maar het doel is om 300 fte vast in dienst te nemen. Deze 300 vaste fte wordt ingevuld met medewerkers uit de bestaande bezetting en wordt in het eerste kwartaal van 2022 gerealiseerd, evenals het verder ontwikkelen van opleidingen voor medewerkers en het professionaliseren van het HR-domein.

Naast een volledige focus op de behoefte van de gedupeerden, heeft UHT ook nadrukkelijk aandacht voor het welzijn van de medewerkers. UHT zal naast het werven van nieuwe medewerkers zich ook richten op het binden en boeien van de medewerkers. Enquêtes onder medewerkers om inzicht te krijgen in ervaringen, betrokkenheid en welzijn vinden periodiek plaats. Ook een goede verstandhouding en samenwerking met de OC/MR en de OR Toeslagen draagt aan dit inzicht bij. Daarnaast zullen medewerkers van UHT met elkaar gedragsprincipes formuleren. Die gedragsprincipes gaan over hoe medewerkers met elkaar omgaan, hoe er wordt samengewerkt en wat daarin belangrijk gevonden wordt. Deze principes worden bottom-up vormgegeven, vanuit uit een vertegenwoordiging uit de organisatie zelf. Ik leg zelf regelmatig werkbezoeken af aan de teams om ook van henzelf meer informatie te krijgen over wat er speelt op de werkvloer.

Onrechtmatig inhuur
UHT heeft bij de inhuur gebruik gemaakt van bestaande raamovereenkomsten. Een aantal Rijksbrede raamcontracten is in het verleden niet rechtmatig aanbesteed omdat in deze raamovereenkomsten geen maximale waarde van de totale aanbesteding onder de mantel waren opgenomen. Nadere overeenkomsten die op deze contracten worden afgesloten zijn daardoor onrechtmatig. Het gaat hierbij om een financieel volume van ca. € 15 mln. We zijn ons hiervan bewust, maar om de continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen garanderen, blijft UHT de diensten afnemen bij deze leveranciers totdat de aanbestedingsprocedures voor de diverse contracten zijn doorlopen.

3.3. Ouderpanel en community kind, jongeren, 18+

Ouderpanel
Het ouderpanel denkt mee en adviseert over het aanpakken van de problemen met de kinderopvangtoeslag. Ik ben heel blij met het vele en goede werk dat de ouders van het ouderpanel doen. Op de website staat meer informatie over de vergaderingen en adviezen van het ouderpanel. In de 8e VGR informeerde ik u dat het ouderpanel uitgebreid wordt naar 18 ouders. De werving hiervan loopt. Verder ondersteunt een coördinator het ouderpanel bij de organisatie en uitvoering van werkzaamheden. Ook werkt het ouderpanel nauw samen met het team Schulden om hen van advies te voorzien.

Inhoudelijk richt het ouderpanel zich deze periode onder andere op lotgenotenondersteuning tussen gedupeerde ouders en inzet van ervaringsdeskundige ouders. Zowel landelijk als lokaal is hier behoefte aan en wordt dit (verder) vormgegeven (zie ook paragraaf 2.6) Daarnaast heeft het ouderpanel een ongevraagd advies gegeven in het kader van de herijking. Verder blijft het ouderpanel betrokken bij verschillende onderwerpen van de hersteloperatie. Het panel doet dit door zich hierover te laten informeren, deel te nemen aan overleg en advies vanuit ouderperspectief uit te brengen. Het ouderpanel heeft recent ook een aantal kritiekpunten op het plan van aanpak "uithuisplaatsing van kinderen" van het ministerie van JenV aangegeven. Daarnaast is het ouderpanel een ongevraagd advies inzake Commissie Werkelijke Schade aan het voorbereiden

Community kind, jongeren, 18+
De community kind, jongeren, 18+ heeft afgelopen maanden waardevolle adviezen gegeven over een langjarige en brede aanpak voor kinderen van gedupeerde ouders (Leven op de rit). Zoals ik in hoofdstuk twee van deze VGR aangaf, wordt de komende periode op basis van de adviezen van de kinderen en de actielijnen van Leven op de rit een concreet plan gemaakt voor de niet financiële hulp aan kinderen en jongeren. Ik blijf voornemens om in de toekomst kinderen en jongeren te blijven betrekken bij de verdere uitwerking van deze ondersteuning en zal hierover afspraken maken met de community kind, jongeren 18+.

3.4. Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag

De Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslagen (BAK) heeft haar waarnemingen over de afgelopen periode in gevraagde en ongevraagde adviezen aan mij kenbaar gemaakt. Een drietal adviezen is geschreven in het kader van de herijking en worden meegestuurd met deze VGR. Dit betreft de uitwerking van de motie[33] van Kamerlid Grinwis (CU) en een advies op de regionale uitvoering en een herziene versie van het waardenkader waarlangs de BAK haar adviezen opstelt als uitgangspunten voor de hersteloperatie gebruikt kunnen worden. In de adviezen onderstreept de BAK om voort te bouwen op de huidige uitvoeringspraktijk, in een gezamenlijk optrekken van Rijk, uitvoeringsorganisaties en gemeenten, met meer persoonlijk contact met de gedupeerde en de mogelijkheid voor ouders om het proces eerder af te ronden. In de bijlage bij deze 9e VGR kunt u de adviezen vinden en in de Kamerbrief herijking reageer ik inhoudelijk op de waarnemingen van de BAK. Eerdere adviezen van de BAK zijn ook te lezen op www.toeslagen.nl/herstel.

3.5. Monitoring door de Nationale Ombudsman

In de 8e VGR heb ik u geïnformeerd over de aanbeveling van de Nationale Ombudsman (No) uit de eerste klachtenmonitor met betrekking tot het digitaal klachtenformulier. Het digitaal klachtenformulier is inmiddels klaar voor de Belastingdienst. UHT verwacht het digitaal klachtenformulier in december te gaan gebruiken.

Op 11 oktober 2021 heeft de Nationale Ombudsman de tweede rapportage monitor klachtbehandeling UHT uitgebracht. Ik heb hierop op 11 oktober 2021 gereageerd, waarbij ik onder meer heb aangeven dat ik de vier aanbevelingen uit het rapport onderschrijf en overneem. Daarbij heb ik nog opgemerkt dat het opnemen van de reden van afwijzing na de eerste toets in de afwijzingsbrief op korte termijn zou worden gerealiseerd. Dit is echter ingewikkelder gebleken dan op voorhand was voorzien. Dit komt in de eerste plaats door de aard van de eerste toets, daarbij wordt namelijk gezocht naar een haakje voor toekennen van de € 30.000. De specifieke afwijzingsgrond is niet altijd sluitend bekend omdat niet alle mogelijke gronden en alle jaren in detail worden bekeken. Dit gebeurt in de integrale beoordeling. Na de eerste toets wordt er telefonisch contact opgenomen met de ouder en de uitkomsten besproken. De ouder kan dan ook nog verdere informatie aandragen. Ten tweede is gebleken dat voor het opnemen van een specifieke afwijzingsgrond in de brief technische aanpassingen nodig zijn die ingewikkelder blijken dan aanvankelijk werd gedacht. Het is daarom nog niet gelukt om de afwijzingsbrief aan te passen.

In de brief van 17 november 2021 heeft de Ombudsman dan ook aandacht gevraagd voor het feit dat ouders nog steeds niet worden geïnformeerd over reden van afwijzing van de eerste toets en over de onduidelijkheid met betrekking tot de bezwaarmogelijkheid tegen deze afwijzing. Op 18 november 2021 heb ik hierover met de Nationale Ombudsman gesproken.

In dit gesprek heb ik aangegeven de aanbeveling op te gaan volgen en dat UHT brieven met een specifieke afwijzingsgrond gaat versturen. Naar verwachting krijgen de ouders vanaf januari 2022 een volledig gepersonaliseerde brief met daarin duidelijk aangeven wat de reden voor afwijzing voor hun verzoek is. Overigens wordt elke ouder voorafgaand aan het versturen van de aangepaste brieven nog steeds gebeld door een medewerker van UHT om persoonlijk de reden van afwijzing toe te lichten.

Er is echter een groep die ik niet zo lang wil laten wachten. Deze groep van 1600 ouders ontvangt begin december nog de niet gepersonaliseerde brief. Aan deze groep ouders is de reden voor afwijzing van hun verzoek al telefonisch toegelicht. De reden om deze groep

[33] Kamerstukken II 2020-21 31066, nr. 865.

ouders alsnog op deze wijze te informeren is gelegen in het feit dat zij anders nog aanzienlijk langer op de brief zouden moeten wachten Overigens wordt in deze brief verwezen naar het telefoongesprek dat met de ouders is gevoerd. Ook is de formulering van de bezwaarmogelijkheid in deze brief al aangepast.

De reactie op de brief van de Nationale Ombudsman van 17 november 2021 is als bijlage toegevoegd bij deze voortgangsrapportage. Met bovenstaande werkwijze wordt tevens invulling gegeven aan de motie Azarkan c.s..[34]

Op 12 oktober 2021 heb ik aan de heer Stoffer toegezegd dat de achterstand bij de klachtbehandeling binnen 2 weken zou zijn ingehaald. Dit is gelukt, waarbij ik wel de kanttekening plaats dat voor een zeer kleine hoeveelheid zaken (minder dan tien) de wettelijke termijn helaas wordt overschreden omdat dit complexe zaken betreffen. Naar verwachting zal er altijd een beperkt aantal complexe zaken blijven bestaan dat niet binnen de wettelijke termijn kan worden afgehandeld. Vanzelfsprekend blijven we daarover in contact met de ouders en informeren wij hen over de voortgang.

De heer Omtzigt heb ik toegezegd om in gesprek te gaan met de Nationale Ombudsman over de herijking en de resultaten hiervan terug te koppelen. Het gesprek met de Ombudsman heeft op 18 november jl. plaatsgevonden. De resultaten worden meegenomen in de rapportage over de herijking.

3.6. Financiën

In de stukken die uw Kamer op Prinsjesdag zijn aangeboden, werd cumulatief ca. € 5,2 miljard geraamd voor herstel toeslagengedupeerden. Hiervan was in de Ontwerpbegrotingen 2022 van de vakdepartementen reeds ca. € 3,0 mld. beschikbaar en is bij Miljoenennota 2022 een bedrag van ca. € 2,2 miljard op de aanvullende post (AP) van de Rijksbegroting gereserveerd. Inmiddels zijn met de tweede suppletoire begroting IXB 2021 en de nota van wijziging op de ontwerpbegroting IXB 2022 begrotingsvoorstellen aan het Parlement voorgelegd voor nieuwe regelingen en de verdere uitvoering van bestaande regelingen, voor een bedrag van ca. € 1,2 miljard. Dit resulteert erin dat momenteel een bedrag van ca. € 4,2 miljard voor toeslagenherstel is opgenomen in de begrotingen van de betrokken departementen (zie tabel 10) en een reservering van ca. € 1,0 miljard resteert op de AP (zie tabel 11).

Het resterende budget op de AP (ca. € 1,0 miljard) kan indien nodig worden gebruikt als dekking voor voorstellen die het kabinet op een later moment aan het Parlement zal doen of ter dekking van eventuele budgettaire tegenvallers in de uitvoering van reeds bestaande compensatie- en herstelregelingen.

Op basis van recente, zeer grove inschattingen is het waarschijnlijk dat UHT incidenteel ca. € 300 mln. additionele middelen nodig zal hebben voor de afronding van het Toeslagenherstel. Hier is nog geen reservering voor gemaakt. Dit komt voort uit verschillende dreigingen die ik eerder in deze voortgangsrapportage heb benoemd: uitbreiding capaciteit UHT (paragraaf 3.2.), apparaatsmiddelen programma-DG Herstel (paragraaf 3.1.) en de betaling van gerechtelijke dwangsommen (paragraaf 2.7.). De totale verwachte kosten van de hersteloperatie nemen daarmee toe tot ca. € 5,5 mld. Ik zal uw Kamer tijdig betrekken bij de verwerking van deze potentiele budgettaire gevolgen en om goedkeuring vragen op eventuele begrotingswetten waarmee de vereiste wijzigingen zullen worden verwerkt.

[34] Kamerstukken II 2020-21 31066, nr. 863.

Tabel 10: Budgettair verwerkt in departementale begrotingen

	Budgettair overzicht - Toeslagenherstel *x € miljoen kasbudget*							
	Onderwerp	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	***Totaal***
1.	**Stand na Ontwerpbegroting 2022 (8e VGR KOT)**	**93**	**1.417**	**1.324**	**130**	**18**	**5**	**2.987**
1a	Programma	47	1.280	1.155	93	18	5	2.597
	waarvan compensatie	*36*	*755*	*391*				*1.182*
	waarvan kindregeling		*0*	*200*				*200*
	waarvan kwijtschelden publieke schulden (rijksbreed)		*375*	*248*	*93*	*18*	*5*	*738*
	waarvan kwijtschelden private schulden (incl. uitvoering)		*136*	*234*				*369*
	waarvan niet-KOT		*0*	*47*				*47*
	waarvan ondersteuning door gemeenten en VNG	*11*	*2*	*0*				*13*
	waarvan onvoorzien (art. 10)		*12*	*36*				*48*
1b	Apparaat	46	138	169	37			389
2.	**Mutaties: Tweede Nota van Wijziging op de Ontwerpbegroting IXB 2022**		**0**	**622**	**566**	**0**	**0**	**1.188**
a	Apparaatsuitgaven toeslagenherstel (overboeking AP)			30	70			100
b	Compensatie toeslagengedupeerden (overboeking AP)			98	145			243
c	Apparaatsuitgaven kindregeling (overboeking AP)			20	10			30
d	Herstelprogramma voor kinderen (overboeking AP)			220	210			430
e	Ondersteuning bij kwijtschelding private schulden (overboeking AP)			20	10			30
f	Kwijtschelding private schulden (overboeking AP)			90	50			140
g	Brede hulp bij gemeenten (van art. 10 naar art. 13)			36				36
h	Budget onvoorzien (van art. 10 naar art. 13)			-36				-36
i	Brede hulp bij gemeenten (overboeking AP)			17	10			27
j	Subsidieregeling rechtsbijstand (overboeking AP)				12			12
k	Subsidieregeling rechtsbijstand (herschikking binnen art. 13)			19				19
l	Budget compensatie (herschikking binnen art. 13)			-19				-19
m	Dwangsommen (overboeking AP)			67	3			70
n	Herstelregeling voor ex-partners (overboeking AP)			60	38			98
o	Herstelregeling voor gedupeerden niet-kot (overboeking AP)				9			9
3.	**Mutaties: Tweede Suppletoire Begroting 2021**		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
a	Steunpunt gemeenten (van art. 10 naar art. 13)		0,2					0,2
b	Budget onvoorzien (van art. 10 naar art. 13)		-0,2					-0,2
c	Brede hulp bij gemeenten (van art. 10 naar art. 13)		12					12
d	Budget onvoorzien (van art. 10 naar art. 13)		-12					-12
e	Dwangsommen (herschikking binnen art. 13)		0,3					0,3
f	Budget compensatie (herschikking binnen art. 13)		-0,3					-0,3
g	Hogere kosten compensatie (herschikking binnen art. 13)		58					58
h	Lagere kosten private schulden (herschikking binnen art. 13)		-58					-58
4.	**Stand na Tweede Suppletoire Begroting IXB 2021**	**93**	**1.417**	**1.946**	**696**	**18**	**5**	**4.174**
4a	Programma	47	1.280	1.727	579	18	5	3.655
	waarvan compensatie	*36*	*812*	*470*	*145*			*1.463*
	waarvan kindregeling			*420*	*210*			*630*
	waarvan kwijtschelden publieke schulden (rijksbreed)		*375*	*248*	*93*	*18*	*5*	*738*
	waarvan kwijtschelden private schulden (incl. uitvoering)		*78*	*344*	*60*			*482*
	waarvan niet-KOT			*47*	*9*			*56*
	waarvan ex-partners			*60*	*38*			*98*
	waarvan ondersteuning door gemeenten en VNG	*11*	*14*	*53*	*10*			*88*
	waarvan ondersteuning rechtsbijstand			*19*	*12*			*31*
	waarvan dwangsommen		*0,3*	*67*	*3*			*70*
4b	Apparaat	46	138	219	117	0	0	519
	waarvan algemeen	*46*	*138*	*179*	*107*			*469*
	waarvan kindregeling			*20*	*10*			*30*
	waarvan niet-KOT			*20*				*20*

Tabel 11: Budgettaire reserveringen op de aanvullende post, reeds verwerkt en totaal beschikbaar

Reserveringen aanvullende post in Miljoenennota 2022							
x € miljoen	2020	2021	2022	2023	2024	2025	*Totaal*
Totaal reserveringen aanvullende post		**0**	**523**	**499**			**1.022**
Subtotaal actualisatie raming		0	170	306			476
w.v. 1. 30k-regeling en integrale beoordeling		*0*	*0*	*226*			*226*
w.v. 2. kwijtschelden publieke schulden (rijksbreed)			*170*	*80*			*250*
w.v. 3. kwijtschelden private schulden			*0*	*0*			*0*
Subtotaal aanvullende regelingen		0	353	193			546
w.v. 5. kindregeling (meerkosten)			*0*	*0*			*0*
w.v. 6. ex-partnerregeling			*313*	*152*			*465*
w.v. 7. niet-KOT (meerkosten)			*40*	*41*			*81*
Reeds budgettair verwerkt	93	1.417	1.946	696	18	5	4.174
Totaal herstel toeslagengedupeerden	**93**	**1.417**	**2.469**	**1.195**	**18**	**5**	**5.197**

Toelichting op de tabellen

- In de tweede nota van wijziging op de ontwerpbegroting IXB 2022 zijn budgetten opgenomen voor nieuwe en bestaande regelingen, waaronder de voorgestelde regeling voor gedupeerde kinderen, de voorgestelde regeling voor ex-partners, de voorgestelde herstelregeling voor gedupeerden van andere toeslagen (niet-KOT) en uitbreiding van de bestaande regelingen. Daarnaast is meer budget beschikbaar gesteld voor brede hulp bij gemeenten in de vorm van een tweede specifieke uitkering. Deze regelingen zijn toegelicht in de Kamerbrief 'Nieuwe regelingen gedupeerden'[35], de Kamerbrief 'Toeslagen herstel – aankondiging budgettaire wijzigingen najaar 2021'[36], en de tweede nota van wijziging op de begrotingsstaat IXB[37].
- In de tweede suppletoire begroting IXB 2021 zijn enkele interne overboekingen en herschikkingen opgenomen. Er wordt hier per saldo geen extra kasbudget beschikbaar gesteld. Wel wordt verplichtingenbudget beschikbaar gesteld aan de Financiën-begroting, omdat door de aankondiging van de bovengenoemde nieuwe regelingen en uitbreiding van de bestaande regelingen voor een deel al in 2021 nieuwe juridisch afdwingbare verplichtingen worden aangegaan. Deze verplichtingenophogingen zijn nader toegelicht in de tweede suppletoire begroting van het ministerie van Financiën[38]. De benodigde kasbudgetten die bij deze verplichtingen horen, zijn verwerkt in de voorgenoemde tweede nota van wijziging 2022.

[35] Kamerstukken 2021/22, 31066 nr. 912.
[36] Kamerstukken 2021/22, 31066 nr. 913.
[37] Kamerstukken 2021/22, 35925 nr. IX-9.
[38] Kamerstukken 2021/22, 35975 IX, nr. 1 en 2.

Bijlage A

Cijfertabellen 9e Voortgangsrapportage Kinderopvangtoeslag

Peildatum:29 november 2021

Nr.	Categorie	1e VGR KOT 29042020	2e VGR KOT 09072020	3e VGR KOT 29092020	4e VGR KOT 04122020	5e VGR KOT 01022021	6e VGR KOT 08042021	7e VGR KOT 22062021	8e VGR KOT 28092021	9e VGR KOT 02122021
1	**Voortgang hersteloperatie**									
	Aantal ouders aangemeld als gedupeerde	4.800	6.273	8.100	9.200	17.800	31.325	42.050	47.217	49.491
	Aantal ouders waar eerste toets is gedaan								35.778	40.117
	Aantal ouders dat gedupeerde KOT is								22.042	23.021
	Aantal ouders dat vooralsnog niet in aanmerking komt voor €30.000						3.651	11.386	13.736	17.096
	Uitbetaling gedupeerde ouders									
	Aantal uitbetalingen van € 30.000					470	5.784	16.588	18.166	21.486
	Uitbetalingen van € 30.000 Bedrag								€ 549,2 mln.	€ 581,9 mln.
	Integrale beoordeling									
	Aantal ouders met een persoonlijke zaakbehandelaar			1.300	2.247	2.588	3.373	3.943	6.266	8.330
	Aantal buiten termijn voor integrale beoordeling								5.725	5.553
	Aantal afgeronde integrale beoordelingen	282	282	390	510	883	1.607	2.352	4.196	5.333
	Uitbetalingen na integrale beoordelingen bedrag								€ 151,2 mln.	€ 221,1 mln.
2	**Acute problemen**									
	Aantal ouders dat een beroep heeft gedaan als gevolg van acuut probleem			84	292	983	1.702	2.320	4.293	4.992
	Aantal verzoeken om acute hulp afgerond						1.521	2.200	4.161	4.708

Nr.	Categorie	1e VGR KOT 29042020	2e VGR KOT 09072020	3e VGR KOT 29092020	4e VGR KOT 04122020	5e VGR KOT 01022021	6e VGR KOT 08042021	7e VGR KOT 22062021	8e VGR KOT 28092021	9e VGR KOT 02122021
	Noodvoorziening									
	Aantal betalingen aan ouders				104	276	988	1.797	2.351	2.698
	Eerste betaling na lichte toets									
	Uitbetaald bedrag (€ mln.)					€ 2,6 mln.	€ 11,0 mln.	€ 15,1 mln.	€ 18,7 mln.	€ 21,5 mln.
	Aantal betalingen aan ouders				172	309	706	827	849	958
3	**Commissies**									
	Aantal individuele dossiers aangemeld bij de Commissie Werkelijke Schade				13	81	131	217	331	423
	Aantal individuele dossiers afgerond bij de Commissie Werkelijke Schade				0	0	12	29	47	69
	Aantal aangemeld bij de Commissie van Wijzen - individuele dossiers - groepsdossiers		- 22	- 30	81 32	265 32	609 32	1.060 32	1.802	2.753
	Aantal afgerond bij de Commissie Wijzen - individuele dossiers - groepsdossiers		- 22	- 30	51 30	253 32	580 32	1.041 32	1.775	2.684
	Aantal ingediend bij de Bezwaarschriftenadvies Commissie		57	55	55	61	94	287	801	1.068
	Aantal afgerond bij de Bezwaarschriftenadvies Commissie		0	0	0	0	7	33	67	86
	Aantal afgerond (doorgezet naar juiste plek)							124	221	233
5	**Wnsp**									
	Verificatielijsten ontvangen								327	450
	Aantal beschikkingen verzonden								231	520
	Aantal betalingen verricht								221	515

Nr.	Categorie	1e VGR KOT 29042020	2e VGR KOT 09072020	3e VGR KOT 29092020	4e VGR KOT 04122020	5e VGR KOT 01022021	6e VGR KOT 08042021	7e VGR KOT 22062021	8e VGR KOT 28092021	9e VGR KOT 02122021
	Aantal niet afgewikkelde dossiers binnen 8 weken totaal								32	5
6	**Msnp**									
	Totaal aantal gedupeerden in de Msnp									1.297
	Schuldenlijsten ontvangen									465
	Aantal beschikkingen verzonden									353
	Aantal betalingen verricht									321
	Aantal niet afgewikkelde dossiers binnen 8 weken totaal									9
7	**Juridische bijstand**									
	Aantal ouders aangemeld						425	1.680	2.651	3.261
	Aantal advocaten aangemeld						169	245	255	264
	Aantal ouders gekoppeld aan een advocaat						253	1.423	2.324	2.956
8	**Inzage dossiers**									
	Aantal ouders	650	738	800	920	1.174	1.496	2.061	2.956	3.399
	Aantal benaderde ouders		239	650	800	895	895	1.227	1.885	1.811*
	Aantal aanvragen afgerond	41	41	41	44	59	117	212	339	402*
9	**Ouder-gesprekken**									
	Aantal ouders aangemeld voor gesprek (cumulatief)			316	348	380	514	610	692	799
	Aantal individuele gesprekken gevoerd (cumulatief)			88	171	218	294	391	493	554

**Vanaf de 9e VGR wordt anders gerapporteerd. Zie toelichting bij tabel 8 in paragraaf 1.6*